

TO ŠTEVILKO POSVEČAMO 40. OBLETNICI

USTANOVITVE KP SLOVENIJE

NAŠE DELO

GLASILO DELOVNE SKUPNOSTI LIKO VRHNIKA

LETO XII.

ŠTEVILKA 24

APRIL 1977

Poslovanje v letu 1976

Pred nami je zaključni račun za leto 1976 in pa poročila posameznih sektorjev, iz katerih naj bi razbrali, kako smo poslovali v tem obdobju. Obravnavanje podatkov naj nam pove, ali so bila naša predvidevanja pravilna in realna v odnosu na vplive, tako notranje kot zunanje. Dosežni rezultati na posameznih področjih dejavnosti se končno odrazijo v ustvarjenem dohodku in kolikor je ta boljši, nas storjene pomanjkljivosti med delom manj vznemirjajo kot sicer.

GOSPODARSKA GIBANJA

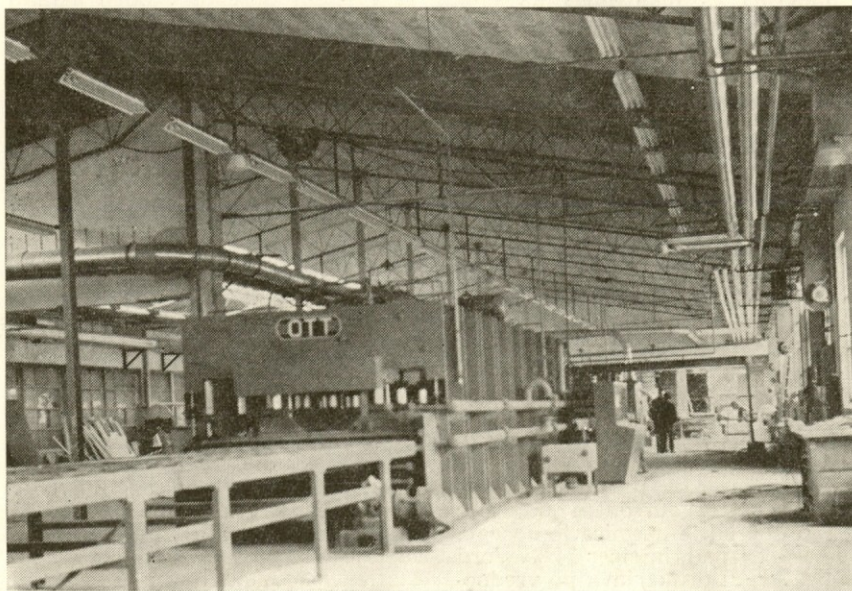
Leto 1976 je bilo v pogledu gospodarjenja zelo burno. Resolucija v gospodarskih gibanjih je napovedala velike spremembe v pogojih gospodarjenja. Glavna izhodišča gospodarjenja naj bi bazirala na nadaljnji stabilizaciji ni zmanjšanju inflacije. Na osnovi tega izhodišča je bilo določeno, da cene v poprečju ne smejo preseči 6,5 % povečanja, kar pa je moč doseči pod pogojem, da bo produktivnost hitreje naraščala kot pa osebni dohodki, v meje realnosti pa naj bi spravili tudi družbeno porabo, ki se kot vemo napaja iz gospodarstva. Izvoz je bil postavljen med prioritete naloge in bi se moral povečati, zato pa ga je treba podpirati z vsemi sredstvi, uvoz pa naj bi zmanjšali in poiskali nadomestilo doma v državi. Tem zahtevam resolucije so sledili konkretni ukrepi, zato smo se že na začetku leta srečali z zakonom o zavarovanju plačil, ki je uvedel nov način plačevanja z gotovino, čeki in menicami in vzbudil precej strahu in pesimizma v gospodarskih krogih. Kot so kasnejša dogajanja pokazala je bil ta strah odveč, nov način pa je doprinesel k izboljšanju likvidnosti in tudi garanciji, da bodo prodani izdelki tudi pravočasno plačani. Zmanjšanje uvoza se je realiziralo v predpisih o omejitvah uvoza določenih vrst blaga in v vezavi izvoza z uvozom. Na črno listo je pri-

šel tudi žagan les vseh vrst, ki smo ga do tedaj uvažali predvsem za proizvodnjo vrat. Vezava uvoza na izvoz nas ni toliko prizadela, saj smo računali le tega znatno preseči v primerjavi z letom 1975. K realizaciji resolucije o gospodarjenju naj bi pripomogla tudi nova organiziranost gospodarstva, nakazana že v novi ustavi in konkretizirana v novem zakonu o združenem delu, ki je bil na začetku leta objavljen kot osnutek s tem, da se nakazane rešitve tudi že upoštevajo v praksi. Družbena preobrazba v smislu ustave je zajela poleg gospodarstva še negospodarstvo — družbene dejavnosti, ki naj bi svojo dejavnost financirale v okviru potreb na podlagi samoupravnega dogovarjanja in sporazumevanja, tj. med porabniki in izvajalci. S tem je bila v nekem smislu povečana odgovornost proizvajalcev za delo teh dejavnosti in razširjen sklep nalog izven meja temeljne organizacije in podjetja.

IZPOLNJEVANJE LETNEGA PLANA

Tako približno je izgledala situacija na začetku leta, ko smo sprejemali svoje plane pri čemer naj bi upoštevali vse nakazane napovedi. Sam plan smo si določili na podlagi obstoječih proizvodnih kapacitet, v primeru proizvodnje notranjih vrat pa tudi predvidenih, saj je bilo predvideno, da začne v začetku drugega polletja delati nova rekonstruirana vratarna. Za zagotovitev izvršitve plana so bili sprejeti ukrepi oziroma program akcij, katerih izhodišča je bila obstoječa problematika na posameznem področju dela. Izvajanje akcij smo po dogovoru analizirali vsake tri mesece, da bi jih po potrebi dopolnjevali ali pa pospešili njih izvajanje.

Pri formiranju akcij je bilo potrebno upoštevati predvsem dejstvo, da je proizvodnja stolov zaradi recesije v svetu pred tem upadla za okrog 40 % in predvideno stagnaci-

Pogled na novo stiskalnico borovniške Vratarne

gospodarski

jo na področju stavbnega pohištva. Vsled tega se je sama po sebi vsilila misel, da naj v letu 1976 izvoz »rešuje« situacijo za razliko od leta 1975, ko jo je reševal notranji trg. To predpostavko pa vendar ni bilo tako lahko realizirati, kakor je bila izrečena. Na začetku leta je proizvodnja stolov v obeh stolarnah šele začela oživljati, čeprav so bile možnosti prodaje zelo ugodne. Število delavcev je bilo skrčeno, na skladišču pa minimalne zaloge, ki niso dopuščale širšega razmaha proizvodnje. Tako v prvih mesecih nismo dosegali planirane proizvodnje in čeprav se je situacija iz dneva v dan izboljševala, ni bilo moč nadoknaditi zamujenega. Zato torej stolarne niso dosegle plana in znaša izpad v obeh 6,2 %. Primerjava z letom 1975 nam pove, da je bilo proizvodnje v Borovnici po vrednosti več za 82 %, na Verdu pa za 57 %. Ta primerjava nam pove le-to, da nam je uspelo proizvodnjo stolov dvigniti na nivo iz leta 1974 oziroma za malenkost preseči, s tem pa primerno izkoristiti tehnične zmožnosti. Vpliv na proizvodne rezultate je imela tudi upeljavanja novih izdelkov in tudi zahteva po razširjeni površinski obdelavi.

Ne glede na tržna gibanja smo se v proizvodnji stavbnega pohištva opredelili, da je potrebno plan izvajati. Ker pa je odprema iz meseca v mesec upadala, so začele zaloge naraščati. To nas je prisililo k iskanju nadomestne proizvodnje. Upeljavanja drugih artiklov pa ni prišla v poštev, saj tega po eni strani ni dopuščala opremljenost delavnic, po drugi strani pa ne bi dosegli željenih rezultatov zaradi uvajanja delavcev v delo, preskrbi novih materialov itd. Odločitev je bila na to v tem, da se plan zniža na nivo tržnega povpraševanja, kar je bilo tudi sprejeto s strani kolektiva in samoupravnih organov. Čeprav so kasneje zahteve po stavbnem pohištvi narastle, iz obsega rebalansiranega plana ni bilo mogoče preiti. V rebalans plana notranjih vrat smo vključili tudi zamudo pri realizaciji investicije, ki je napovedala zaključek v najboljšem primru ob koncu leta. Zato je bilo tu tudi največje znižanje. Proizvodnjo vhodnih vrat je pestilo predvsem v drugem polletju pomanjkanje ustreznega lesa (framire, macesen), ki ga pri domačih firmah nismo mogli dobiti v potrebnih količinah, uvoz pa kot že omenjeno, je bil omejen, postopek za uvoz pa od prošnje do realizacije silno dolg. Tem razlogom lahko pripišemo, da tudi rebalansiranega plana v stavbnem pohištvi nismo dosegli. Borovnica je dosegla zelo velik izpad, in sicer 24 %. Verd pa 5 %. Tudi primerjava po vrednosti z letom 1975 nam potrjuje slabšo proizvodnjo, saj je bila v Borovnici

manjša za 18 %, na Verdu pa kar za 44 %.

Žagarska proizvodnja je vedno odvisna od dotoka hlodovine. Ta je bil manjši kot v letu 1975, pa tudi neenakomeren, kar je pogojevalo dodatne težave. Čeprav so nam take težave poznane, pa se vendar dosti ali skoro nič ne da vplivati na zmanjšanje takih nihanj. Primerjava realizacije s planom po vrednosti nam pove, da je borovniška žaga preseгла plan za 5 %, žaga na Verdu pa za 23 %. Razlago za tako razliko je iskati v tem, da je plan upošteval en gater v dveh izmenah, večkrat pa je tekel v treh izmenah.

Samo primerjava vrednostnih podatkov pa nam ne da prave slike doseženih rezultatov v sami proizvodnji. Zato si oglejmo še podatke o izdelanih količinah. Največji premik se zopet kaže v proizvodnji stolov. Borovnica je napravila v letu 1975 122.000 kom. raznih stolov, v letu 1976 pa 236.000 ali 86 % več, Verd pa 230.000 kom. v letu 1975 in 309.000 v letu 1976 ali 34 % več. Pri tem je treba tudi to omeniti, da je bila tudi po količini dosežena raven proizvodnje iz leta 1974 in s tem podana izkoriščenost kapacitet. Proizvodnja vrat po količini pa je bila znatno nižja. Kompletnih notranjih vrat je bilo izdelanih 77.000 kom. za razliko od leta 1975, ko je bilo izdelanih 99.000, kar pomeni 23 odstotkov manj, vratnih kril pa 41.000 ali 2.000 več kot v letu 1975. Nadalje je količinsko žaga v Borovnici našagala 13.900 kubičnih metrov lesa, napram letu 1975, ko ga je bilo 14.300 kubičnih metrov, žaga na Verdu pa 12.300 kubičnih metrov napram letu 1975, ko ga je bilo 11.000 kubičnih metrov. Ob teh podatkih pa že lahko ocenimo tudi produktivnost. Če upoštevamo, da je zaposlenost v letu 1976 narastla v primerjavi s prejšnjim obdobjem pa v stolarnah količine niso porastle v istem obsegu, v obeh ostalih proizvodnjah pa so celo padle. Nekaj razlogov za tako stanje je bilo že navedenih, vendar ni naša naloga poiskati opravičila temveč vzroke, da bi jih v bodoče lahko odpravili.

POZORNOST KVALITETI

Veliko pozornosti smo posvečali kvaliteti proizvodnje. S stalnim opozarjanjem na pomembnost tega vprašanja se je skušalo vplivati na proizvodnjo, da bi dajala od sebe kar najbolj kvalitetne izdelke, vendar vedno ni bilo tako. Reklamacijski spisek naših izdelkov, stolov in vrat je kar primerno dolg in ob njih reševanju se je pokazala upravičenost reklamacij. Za uvedbo službe tehnične kontrole naj bi stanje izboljšali, mislim pa, da nismo dosegli tistega, kar smo želeli. Delo le-te je bilo preveč osredotočeno na statistično ugotavljanje števila in vrst primerov napak v proizvodnji, katerim niso sledili ustrezni ukrepi.

To službo bo potrebno v bodoče izboljšati, čemur bodo morali prispevati sami kontrolorji.

PRODAJA NA NOTRANJEM TRGU

V prodaji na notranjem trgu se srečujemo z velikimi odstopanji v absorpciji izdelkov. V prvi polovici leta je bila prodaja minimalna in je bila celo v upadanju v primerjavi z januarjem. Razlogi so bili predvsem v pričakovanju, kaj bo prinesel novi zakon o zavarovanju plačil, ki je stopil v veljavo v mesecu aprilu. Trgovina ni hotela sprejemati robe in je imela takorekoč prazna skladišča, izdelki pa so ostajali v skladiščih proizvajalcev. Tudi v našem primeru je bilo tako. Nadalje se je začela odražati sprememba v politiki stanovanjske izgradnje, kjer je dobila prioriteto družbeno usmerjena izgradnja. Iz tel razlogov so bili za stavbno pohištvo koncem leta 1975 ukinjeni potrošniški krediti, kar pa je občutila tudi trgovina. Tako se na eni strani družbena izgradnja še ni uspela ustrezno organizirati, zato gradenj ni bilo, hkrati pa je bila zavrta individualna iniciativa. Merilo za to so bila vhodna vrata kot izrazito individualni artikel, dočim so notranja vrata vsaj na področju gradbeništvu obdržala nivo iz prejšnjega obdobja, vendar le ob tem, da so bili vključeni novi kupci. Glede na tako problematiko je bilo potrebno pojačati zasedbo v komercialni. Ponovno je bilo zasedeno delovno mesto predstavnika za Hrvaško, izvršena pa tudi reorganizacija tako, da se je prodaja razdelila na gradbeni del z montažo in trgovinski del. Namen te delitve je bil doseči poglobljeno obdelavo posameznih vrst tržišča in možnost operativnejšega in ekspeditivnejšega poseganja v iskanju novih kupcev. Te spremembe so opravičili v drugem polletju doseženi rezultati, saj se je število naših odjemalcev znatno povečalo, tako, da kasneje nismo niti mogli ustreči njihovim željam in potrebam.

V interesu povečane prodaje je tekla tudi akcija obnovitve prodaje na potrošniški kredit. Tak način je bil nato s predpisi res urejen v mesecu maju, v zvezi s tem pa smo se odločili, da bomo tudi sami prodajali na potrošniški kredit. V ta namen nam je banka odobrila 5.000.000.- din kredita s tem, da ga uporabimo za prodajo v lastnem prodajnem skladišču in damo na razpolago trgovini, da bi ta naše izdelke prodajala na kredit. Vendar moramo reči, da na tem področju rezultatov ni bilo v takem obsegu, kot smo pričakovali, ker so se take možnosti odprle vsem, po drugi strani pa je bilo denarja v bankah dovolj in so ga trgovine v te namene dobivale direktno tam.

Čeprav se je možnost prodaje v drugem polletju znatno izboljšala pa je trgovina zahtevala svoje. Zna-

no je namreč, da so v trgovini marže zamrznjene že od leta 1971 in jih še danes smejo obračunati samo v tisti višini kot je bila zatečena ob zamrznitvi. Trgovina torej trdi, da s temi maržami ne more poslovati in je prisiljena iskati dodatnih virov dohodka. Te dodatne vire pa zahteva od proizvajalcev v obliki rabatov, super rabatov, količinskih rabatov in cassascontov, katere pa je treba dajati na dobropisih torej izven poznanih pravil. Na ta način smo prelili trgovini čistega dohodka v višini 1.600.000 din. Temu zlu se ni bilo moč upreti, ker je tak način dela postal splošna praksa. Mi verjamemo, da trgovina z maržami, ki jih sme obračunavati ne more delati, vsi pa vedo, kako si pomagajo, vendar se nič ne ukrene, da bi se stvari normalizirale.

Poleg tega, da si zmanjšujemo dohodek z dajanji rabatov pa se vedno bolj zapirajo škarje med lastno in prodajno ceno. Cene surovinam naraščajo preko resolucijskih postavk, dočim imamo prodajne cene še iz leta 1974. Sicer sedaj teče postopek za popravek cen, vendar pa na ekspektivnost tega vpliva politika zadrževanja cen na sedanjem nivoju, zato trenutno ni izgledov, da bi kaj kmalu prišlo do popravka.

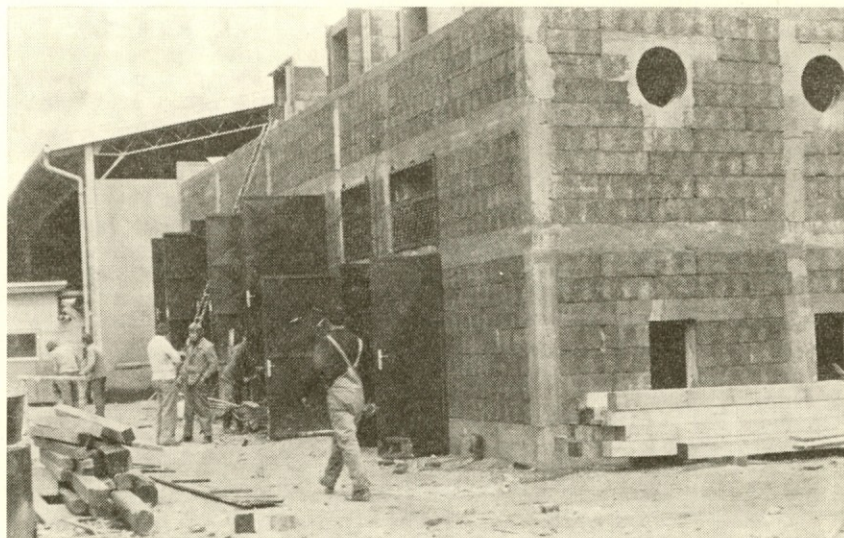
Ob vseh nakazanih problemih in prizadevanjih za njih odpravo, pa plana prodaje nismo dosegli. Izpad znaša 8 % pri tem, da znaša v Borovnici 11 %, na Verdu pa je preko račitev za 4 %.

PRODAJA V IZVOZ

Na področju izvoza so bili boljši izgledi. Povpraševanje se je izboljšalo, zato je imel plan tudi trdnjšo podlago. V izvozni politiki smo si zastavili nalogo razširiti krog kupcev, po možnosti predvsem direktni izvoz. Nadalje naj bi tudi več napravili na razširitvi prodaje na evropskem tržišču, čeprav je v nekem smislu bolj problematičen. Tako korekturo nam je narekovala znana recesija pred tem, da bi jo v slučaju ponovitve tako veliko ne občutili. Vendar pa sedanja struktura prisotnosti na trgu še ni dosegla zastavljenih ciljev. Tako smo s stoli še vedno v ZDA z 87 %, Kanadi s 6 %, Evropi s 5 % in Avstraliji z 2 %. Izvoz žaganega lesa in vrat, ki sta zastopana v celotnem izvozu s 7 % pa ne vplivata na navedeno strukturo, razen da s tema dvema artikloma razširjamo prodajo tudi v države v razvoju. Znatno premik je bil dosežen v neposredni prodaji, ki se je povečala od 5 na 10 % s tem, da smo razširili krog kupcev v ZDA. Politiko v tej smeri pa bomo še gojili, vendar ne v škodo dosedanjih poslovnih zvez z večjimi jugoslovanskimi izvozniki.

Kljub temu, da je proizvodnja stolov porastla, pa na začetku leta, tja do prvega polletja nismo do-

segli plana, čeprav so tržne možnosti bile. Vrednostno smo v drugem polletju uspeli vse izpade pokriti tako, da je bil plan dosežen in celo več kot smo ga dosegli v letu 1974, kot do takrat najboljšem letu v izvozu. S šestimi milijoni dolarjev izvoza pa se uvrščamo med največje izvoznike lesne panoge v Sloveniji.

Energetski objekt v Borovnici proizvaja že prve kilovate moči

Če je pred tem izvoz bil zanimiv, saj se je dalo nekaj zaslužiti, pa postaja vedno bolj problematičen s stališča ustvarjanja čistega dohodka. Razen nekaterih bonitet kot ugodnejšega kreditiranja izvoza, drugih ni bilo, čeprav smo jih pričakovali več, saj bi imeli podlago v splošni gospodarski politiki. Izgleda tako, kot da izvoz za državo ni več tako zanimiv, saj so uvozne restrukcije znatno izboljšale zunanje-trgovinsko bilanco, torej primanjkljaj zato ni več takega posluha s strani zveznih organov za upravičene zahteve proizvajalcev izvoznikov po povečanju premij in drugih ugodnosti. Še več. Z izvoznimi premijami se vzpodbuja izvoz surovin, ki jih moramo zato plačevati po cenah, ki jih nudi zunanji kupec. S tem pa se rentabilnost izvoza še bolj ogroža. Če povemo, da so cene surovinam narasle za okrog 30 %, prodajne cene pa nam je na začetku leta uspelo dvigniti nazaj na nivo iz leta 1974, nam kaj hitro postane jasno, da so trditve točne.

NABAVA

Nabavni trg je bil dokaj problematičen. Naloga nabave je bila prekrbeti toliko hlodovine, da bi pokrili kapacitete žag in si tudi tako zagotovili ustrezno surovino za nadaljnjo predelavo. Vendar pa je vpliv recesije prizadel tudi gozdarje, ki so predvsem pri bukovini zmanjšali etat, tako da v prvih mesecih ni bilo ne hlodov, ne žaganega lesa

in decimiranih elementov. Plana nabave hlodov tako nismo dosegli niti pri bukovini, niti pri jelovini. Skoraj v celoti je odpadla dobava jelovine iz drugih področij, pa tudi ljubljanski GG nas je okrnil za 4.000 kubičnih metrov. Ob takem stanju smo zato, da bi oskrbeli proizvodnjo stolov, povečali nakup žaganega lesa in decimiranih elementov. Tako je

bilo skupno nabavljenih 9.300 kubičnih metrov decimiranih elementov in 5.100 kubičnih metrov bukovega žaganega lesa. Zato v proizvodnji stolov večjih problemov s te strani ni bilo. Težje je bilo z nabavo lesa za vrata, predvsem vhodna. Vzroki, kot že povedano, so bili v prepreki uvoza, koperska žaga pa nam ni mogla ustreči v naših zahtevah, ne glede na partnerstvo v Slovenija-Boys, saj je imela dotok hlodov izpod planiranega. Težave so bile tudi pri ostalih materialih, kot vezane plošče, lesonit, kar se je odražalo v sami kvaliteti in pa rokih dopreme. Tu je bilo dosti nihanj, ki so otežkočali programiranje proizvodnje in prodaje. Potrebna je bila pogostnejša koordinacija dela oziroma kontakti med tem trikotom, zato smo se dogovorili, da se delavci iz teh področij enkrat tedensko sestajajo, preverjajo stanja in tako pravočasno ukrepajo vsak na svojem področju. Tak način dela se je pokazal kot pozitiven, saj je pripomogel k hitrejšem odpravljanju napak. Uspešnost nabavne službe pa je odvisna od pravočasnega naročanja. Zahteva po naročanju enkrat na mesec se kaj težko prebije k realizaciji zlasti v Borovnici, kar vse kaže na pomanjkanje čuta do planskega dela. Težave zaradi takih pomanjkljivosti si bodo morali prizadeti pripisati sami sebi, končno pa vendar že spregledati, da tako obsežne proizvodnje ni moč obvladati z delom po načelu »iz rok v usta«.

DOHODEK

Kljub vsem pomanjkljivostim znotraj podjetja in zunanjim vplivom pa je bil dohodek nad pričakovani. V primerjavi z letom 1975 je bil v Borovnici večji za 19 %, na Verdu pa za 47 %. Seveda pa je to dohodek pred delitvijo oziroma odbitki obveznosti, ki jih imamo na podlagi zakonitih predpisov in na podlagi sprejetih samoupravnih sporazumov.

Te obveznosti so porastle v primerjavi z letom 1975 v Borovnici za 33 %, na Verdu pa za 45 %, tako da je Borovnici ostalo za v sklade 35 % manj, na Verdu pa 70 % več kot v letu 1975, vendar skupno 10 % manj. Vendar pa tudi ta sredstva v celoti še niso naša. Odšteti je potrebno še posojilo za nerazvite republike, za razvoj železnic, luk in elektrogospodarstva, za gradnjo cest in pokrivanje izgub železnice tako, da ostane v celotnem podjetju za razširjeno reprodukcijo oziroma nove investicijske naložbe le še 27 % tistega, kar nam je ostalo v letu 1975 ali v absolutni številki 997.746 din. Iz tega se vidi kako močno je obremenjen dohodek gospodarstva in ta obremenitev iz dneva v dan narašča. Vsi, ki se sedaj financirajo po takozvanem načelu svobodne menjave dela mislijo, da je prišel čas, ko lahko svobodno posegajo v dohodek gospodarstva, pa čeprav na podlagi samoupravnih sporazumov, ki pa jih čestokrat izsilijo.

Čeprav je bila v našem podjetju že sedaj navada, pa zakon o združenem delu izrecno določa, da morajo delavci spremljati dosežene uspehe svoje temeljne organizacije in podjetja na podlagi primerjave

posameznih postavk s prejšnjim obdobjem izračunane na delavca. Tako ugotovimo, da so pozitivni indeksi pri dohodku, čistem dohodku in realiziranih osebnih dohodkih na delavca v obeh temeljnih organizacijah, in sicer v Borovnici po vrsti 106, 102 in 119 ter na Verdu 139, 133 in 128, negativni pa prav tako v obeh temeljnih organizacijah pri akumulaciji na dohodek, akumulaciji na čisti dohodek in akumulaciji na poprečno uporabljena sredstva. Ta negativnost je izražena v indeksih v Borovnici po vrsti 47, 49 in 35 ter na Verdu 76, 79 in 94. Ti pokazatelji nam povedo, da je akumulativnost padla zaradi prej navedenih razlogov.

V dohodku so upoštevani tudi osebni dohodki. Skupni znesek izplačanih osebnih dohodkov se je povečal za 33 % napram letu 1975, vendar gre na račun dejanskega povečanja osebnih dohodkov na delavca 18 %, razlika pa na večje število zaposlenih. Problema nagrajevanja po delu v pretečenem letu nismo rešili. Ker je že na samem začetku kazalo, da celoten sklop problemov v enem paketu ne bo moč razrešiti, se je pristopilo k povečanju osnov za delitev osebnih dohodkov, s tem, da bi ostale probleme, ki smo jih označili kot III. fazo rešili tekom leta. Ta naj bi bila predvsem v reviziji analitične ocene, ki naj bi upoštevala spremenjeno strukturo proizvodnje in s tem večjih zahtev na posameznih delovnih mestih. Vendar pa te naloge nismo opravili.

Glede izplačanih osebnih dohodkov na delavca lahko ugotovimo, da smo v okviru lesne industrije nad poprečjem, vendar pa zaostajamo na poprečju OD v gospodarstvu tako kot celotna lesna panoga. Ta razkorak se počasi povečuje v našo škodo in tako vedno bolj zaostajamo. Pri izplačevanju OD smo vezani na družbeni dogovor in panoi samoupravni sporazum o merilih za delitev dohodka in osebnega dohodka. Čeprav torej naši osebni dohodki niso bili zavidljivi, pa smo kljub temu prekoračili maso določeno z resolucijo za dva odstotka, razlogi pa so v prekomernem porastu stroškov in iz omenjenih obveznosti.

SAMOUPRAVA

Zelo veliko dela je bilo opravljenega okrog priprav za samoupravno organiziranost po novem zakonu o združenem delu. Kot izbrana delovna organizacija smo že v aprilu pristopili k analizi stanja in nakazali bodočo organiziranost.

O tej problematiki se je razpravljalo preko celega leta tako, da so posamezna vprašanja dosti bolj jasna kot na samem začetku. Celotna predvidevanja so poznana vsem delavcem, saj so jim bila pismeno posredovana.

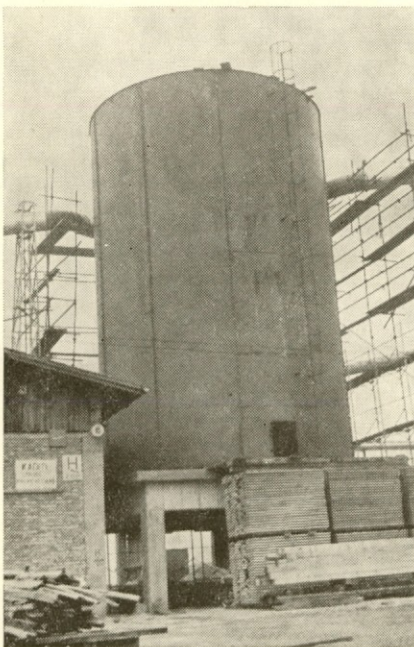
Na področju samouprave je bil napravljen znaten napredek. Zagotovljeno je bilo, da so delavci neposredno odločali o vseh tistih zadevah, ki so navedene v zakonih in naših samoupravnih aktih in se je v celoti uveljavila praksa, da je v takih zadevah predlagatelj delavski svet za razliko od tistih zadev, o katerih odloča delavski svet, kjer prdelagatelj nastopa ustreznih izvršilni organ (odbor za proizvodnjo in razvoj, odbor za medsebojna razmerja). Predhodno posredovanje informacije je bilo poverjeno mojemu kot informatorjem, ki so ustrezna predhodna pojasnila dobivali od poslovnih organov. Ker se je ob analizi informiranosti pokazalo, da ta ne zadovoljuje in ni zadovoljiva podlaga za kasnejše odločanje, smo uvedli poleg časopisa »Naše delo« še posebni informator, ki izhaja približno tedensko in omogoča delavcem, da so na tekočem z najvažnejšimi problemi. Zborov samoupravnih grup je bilo preko leta precej. Ob obilici samoupravnih sporazumov, ki smo jih morali sprejeti v pretečenem letu — teh je bilo kar osemindvajset — je ponavadi zmanjkalo časa, da bi se na teh zborih kaj več pogovarjali o samih problemih proizvodnje, pomanjkljivosti pri delu in kako naj bi jih odpravili, o medsebojnih odnosih itd. Smatram, da bomo morali v bodoče najti čas tudi za obravnavo lastnih problemov, saj je živa beseda najboljši informator. Vse bolj se uveljavlja tudi načelo, da ne more biti seje brez predhodno pripravljenih materialov. Tako je sedaj že redke primer, da za posamezno točko dnevnega reda ni pismene dokumentacije, če pa ta ni bila poslana vnaprej, pa je bila razdeljena na samem zasedanju. S tem poslovnimi organi opravljajo svojo dolžnost, ker imajo delavci pravico do vseh potrebnih informacij, vprašanje pa je, če tudi delavci opravijo svojo dolžnost, da materiale preberejo. Lahko trdimo, da ne vsi, vendar pa se opaža, da je za vse vrste informacij torej tudi materialov, vse večji interes.

Izmed samoupravnih aktov smo v pretečenem letu sprejeli pomemben dokument, ki zadeva naše nadaljnje perspektive. To je bil samoupravni sporazum o temeljnih planov za obdobje 1976—1980, kakor tudi na tej podlagi plan razvoja za to obdobje. Poleg navedenega, ki je najpomembnejši, je bilo sprejetih še vrsto drugih samoupravnih aktov.

DRUŽBENI STANDARD

Veliko je bilo storjenega na področju družbenega standarda, zlasti stanovanjske izgradnje. Programi so bili realizirani v smislu nakazane politike in je bilo na ta način dano v uporabo delavcem skupno 12 stanovanjskih enot.

Kljub obilici problemov, ki smo jih več ali manj uspešno razreševali

Montaža novega silosa v Borovnici v zaključni fazi

in na tej podlagi doseženimi rezultati, moramo biti vendarle vsaj do neke mere zadovoljni. Moram reči, da je bilo vloženi dosti naporov vseh članov posloводства pa tudi drugih delavcev, da so se problemi pravočasno odpravljali. Še bolj uspešno pa bo naše delo, če bomo znali držati medsebojne odnose v tovariškem vzdušju, za kar pa je

pogoj utrjevanja in te odgovornosti do lastnega dela in zadolžitev ter strokovnega opravljanja nalog.

Zavedam se, da se v tem poročilu nisem dotaknil prav vseh dejavnosti podjetja, vendar pa smatram, da omenjena problematika kljub temu nakazuje sklop bistvenih vprašanj, ki nam zaokrožujejo celoto.

V. M.

dovoljenj, ter objekte tehnično prevzeti in usposobiti za uporabo. V tem času so se nadaljevala samo montažna dela za katera so bile sklenjene v mesecu decembru 1975 predhodne pogodbe. Investicija se je v mesecu marcu znašla v stanju v katerem se ne bi smela. Namesto, da bi v tem obdobju z deli nadaljevali, smo vse sile usmerili v obrazložitve in utemeljitve Ljubljanske banki za najetje dodatnega kredita in za izdelavo veljavne tehnične dokumentacije. Po poslani vlogi za odobritev kredita smo na ugodno rešitev z nestrpnostjo čakali do meseca julija 1976. Ko smo prejeli obvestilo smo šli v pridobitev predračunov in pogodb za potrebna montažna dela. Poudarim naj da smo od meseca aprila do oktobra z montažnimi deli čakali in jih nisimo uspeli pravočasno zaključiti.

Medtem smo v začetku septembra 1976 z lastnimi sredstvi začeli gradnjo energetskega objekta, silosa in kanalizacije. Dela so potekala v začetku točno po zastavljenem roku, ki pa so pozneje odstopala v glavnem zaradi vremenskih nepravilnosti. Kratko zastavljeni rok, ki je zagotavljal usposobitev kotlovnice in trafostaje do 15. 11. 1976 je bil dosežen s postavitvijo kotla na temelj. Sprememba z dvigom kesona kotla zaradi visoke talne vode je pripomogla, da je bil predvideni rok tudi v celoti realiziran ter investicija cenejša za okrog 100 starih milijonov din. Težave so se začele z dokončanjem trafostaje, ki zaradi slabega vremena in zakasnitve ključavničarjev ni bila dokončana in pripravljena za montažo transformatorjev.

Zastoj smo kompenzirali z nadaljevanjem montaže instalacij v adaptirani vratarni ter dokončanjem lakirnice. Investicijsko tehnično dokumentacijo smo uspeli pripraviti ter pridobiti gradbeno dovoljenje.

V mesecu decembru 1976 smo nadaljevali z delom pri montaži kotla in dokončanjem instalacijskih del v adaptirani vratarni. 15. 12. 1976 smo končno dobili uradno tudi dovoljenje za poizkusno obratovanje lakirnice in skladišča, ki bo trajalo 6 mesecev. V tem času bomo morali odpraviti vse pomanjkljivosti, ki so pogoj za pridobitev uporabnega dovoljenja. Pravkar se zaključuje gradbena in obrtniška dela v aneksu (garderobe in sanitarije) vrtarne tako, da bo ta del objekta sposoben za koriščenje že v sredini meseca aprila 1977.

To bo za vratarno vsekakor velika pridobitev saj so neustrezne garderobe in sanitarije pereč problem že vrsto let. Montaža jeklene podstavka za Moldow filterske celice (odsosovanje lesnih odpadkov) je v glavnem zaključena. Stroji v liniji vratnih kril so postavljeni na temelje in imajo izdelane že eksperimentalne cevne povezave. Izdelava ogrevanja v obstoječi hali je zaključena.

Razdelitev dohodka

TOZD Tovarna vrat Borovnica

v 000 din

Opis	1975		1976	
	Znesek	Struktura	Znesek	Struktura
Celotni prihodek	129.691	—	139.106	—
Porabljena sredstva	93.470	—	96.118	—
Dohodek	36.221	100.00	42.988	100.00
— pogodb. obveznosti	3.213	8.87	4.375	10.18
— zakon obveznosti	5.455	15.06	6.372	14.82
Čisti dohodek	27.553	76.07	32.241	75.00
— OD + OP	19.879	54.88	27.242	63.37
— lastni skladi	1.710	4.72	1.611	3.75
— poslovni sklad	5.964	16.46	3.388	7.88
Število delavcev po urah	426	—	476	—

TOZD Parketarna Verd

Opis	1975		1976	
	Znesek	Struktura	Znesek	Struktura
Celotni prihodek	83.416	—	107.156	—
Porabljena sredstva	55.568	—	66.298	—
Povečanje dohodka	—	—	86	—
Dohodek	27.848	100.00	40.945	100.00
Pogodb. obveznosti	3.979	14.29	6.164	15.05
Zakonske obveznosti	3.425	12.30	5.903	14.42
Čisti dohodek	20.444	73.41	28.878	70.53
OD in OP	17.960	64.49	24.648	60.20
Ostali skladi	1.357	4.87	1.767	4.31
Poslovni sklad	1.127	4.05	2.463	6.02
Število delavcev po urah	408	—	432	—

A. S.

Rekonstrukcija v Borovnici

»Srečno, zadovoljno in uspešno 1977« so bile besede ob koncu preteklega leta z željo, da bi bili uspehi v prihodnjem letu čimboljši. Ob zastavljenih ciljeh in željah v starem letu je ostalo malo in še to obdarovano s skromnimi rezultati. Želja po dokončanju obsežne naložbe se ni uresničila, ker smo že v mesecu marcu ugotovili, da nam za dejansko dokončanje z ozirom na zastavljeni in povečani program podražitvami primanjkuje še milijardo starih dinarjev sredstev. Ko je že kazalo, da bomo z rekonstrukcijo prekinili, pa smo z velikimi napor uspeli finančno stanje urediti s tem, da smo od kreditorja

Ljubljanske banke dobili 4.000.000 din dodatnega kredita. Na osnovi tega pa smo morali sami zagotoviti še 6.968.520 din lastnih sredstev od katerih bomo okrog 3.124.000 din koristili v letu 1977.

Po kadrovski spremembi v investicijski službi smo zadevo uspeli urediti do stanja, ki je lahko narekovalo jasnejšo sliko dokončanja rekonstrukcije. Za dokončanje skladiščne hale je zmanjkalo sredstev, tako da garderob in sanitarij ni bilo mogoče dokončati. Stroji so čakali na montažo prav tako kotel in silos. Dokumentacija je bila v stanju, na osnovi katere ni bilo mogoče pridobiti ustreznih gradbenih

čena, prav tako glavna elektro komandne omare pri strojih na glavni vod. Na energetskem objektu se dela zaključujejo. Napravljen je hladni tlačni preizkus kotla in toplo vodnega cevnega omrežja. Težava je še vedno v tem, da z izvajalcem tovarniškega dimnika nismo uspeli najti obojestranske rešitve tako, da bomo dela oddali drugemu izvajalcu ter ga bomo predvidoma lahko montirali v mesecu maju 1977. Šele ko bo dimnik postavljen na temelj bo mogoče kotel tudi zakuriti. V glavnem potekajo na tem objektu

slabega poslovnega uspeha v letu 1976 smo se znašli v položaju, ko nam primanjkuje lastnih sredstev za dokončanje rekonstrukcije. Od planiranih 6.968.520 din lastnih sredstev smo uspeli zbrati le 3.844.520 din ker preostalih potrebnih lastnih sredstev v znesku 3.124.000 din ne bomo uspeli zbrati bomo morali prositi za pomoč v kreditu.

Trenutno smo uspeli od SGP Gradišča dobiti kredit v višini 1.500.000 din ostalo polovico manjkajočih sredstev za dokončanje pa bomo pokrili z lastnimi sredstvi.

kovno pomoč nudil tudi pri pripravi veljavne tehnične dokumentacije.

Poleg omenjenih težav, ki nas spremljajo in se z njimi vsakodnevno srečujemo bomo morali ob zaključku rekonstrukcije dokončati še:

manjkajočo zanko hidrantskega omrežja, sekalni stroj z instalacijami, adaptacijo sušilne komore, lovilce odpadnih vod, ekshaustroske naprave, brusilnice za rezila in adaptacijo proizvodnje prostora v vratni.

Po pregledu napredovanja del po terminkem planu ter montažnih preizkusov linije za strojno obdelavo vratnih kril je sklepati, da bo poizkusna proizvodnja stekla v mesecu maju 1977 kar pa je v skladu s proizvodnim planom za letošnje leto.

V primeru pravočasne rešitve nastalih problemov bomo z veliko naporov uspeli ustvariti zastavljene roke in s tem dokončanjem rekonstrukcije po terminkem planu.

S tem ko bo rekonstrukcija tehnično dokončana pa ne smemo misliti, da je to že zagotovilo za nemoteno proizvodnjo. Med pomembnejšimi činitelji za čimboljše izkoriščanje strojne linije je uspešna poučitev in priučitev vseh delavcev, ki bodo sodelovali v delovnem procesu te delovne enote. (Delavci na strojih, mojstri, vzdrževalci itd.). V ta namen so bile organizirane ekskurzije v sorodne lesne obrate in daljše delo praktične narave. Posebno važno za nemoteno proizvodnjo so priprava surovin in repro materialov ter planiranje izdelkov. Vzoredno z novo modernejšo in boljše proizvodnjo bo potrebno spremeniti tudi dosedanji način organizacije, planiranja, terminiranja, ter izdelavo delovnih nalogov na enostavnejši in hitrejši način.

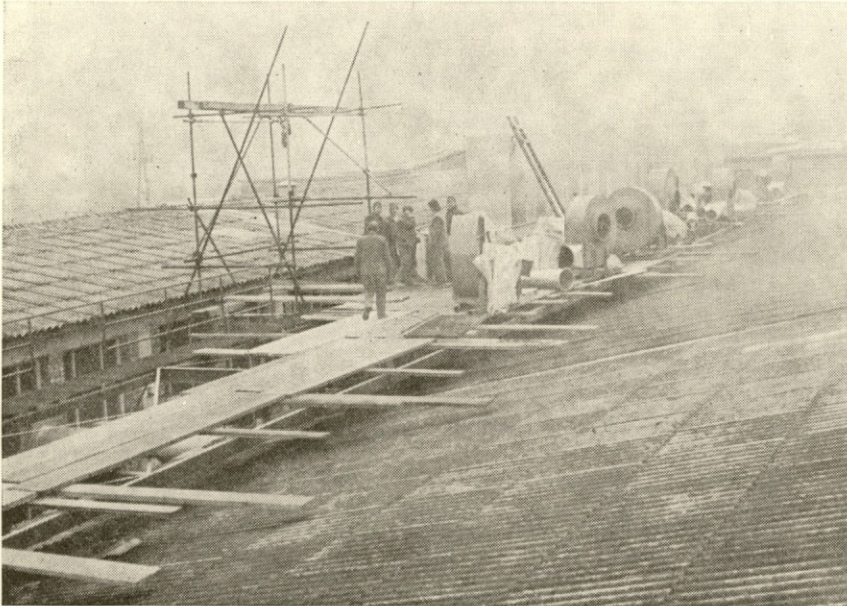
Posebno važno bo vzdrževanje strojne linije in posameznih strojev, ki mora biti preventivnega značaja. Že manjši zastoj bo povzročil izpad proizvodnje, nedoseganje plana in s tem tudi izpad planirnega dohodka.

Ne smemo pozabiti na nenehno izpopolnjevanje tehnologije, racionalizacijo proizvodnje ter iskanje novih tipov izdelkov, ki so pogoj za uspešen razvoj temeljne organizacije v prihodnosti. Poudaril bi še, da je za tako proizvodnjo potreben strokovno močan krog strokovnjakov, ki bo kos zahtevnim razvojnim nalogam.

Takega strokovnega teama pa v naši temeljni organizaciji nimamo (teh. priprava dela) je pa nujno potreben.

Na koncu se moramo vsi skupaj zavedati, da bomo le z vestnim izpolnjevanjem zadnjih nalog uspeli prebroditi težavno stanje in dosegli zadane cilje.

M. F.

Montažna dela v Borovnici

zaključna dela in montaža dimnih instalacij. Kljub obilnim nalogam pa nam delno še povzročajo težave neizvršenega dela v lastni režiji zaradi katerih se je zgodilo, da izvajalci instalacij niso mogli pravočasno nadaljevati z deli. Zaradi povečanega obsega del smo povečali tudi invest-team za izvedbo rekonstrukcije in razdelili naloge s točnimi zadolžitvami. Vsak član teama je zadolžen s točno konkretnimi nalogami za katere bo tudi odgovarjal.

Med najbolj pereče probleme, ki ovirajo dokončanje del na investiciji so: dimnik, sekundarni tokokrog, stiskalna linija OTT in potrebna finančna sredstva ter njihova pravočasna zagotovitev.

Sekundarni tokokrog je bil pri nabavi uvožene strojne opreme izpuščen z namenom, da se izdela doma. Proizvajalec stiskalne linije OTT je tako rešitev odvrget s tem, da v primeru domače izdelave ne prevzame odgovornost za garancijo delovanja linije.

Na ta način so bili prisiljeni omejeno napravo naročiti pri njemu in s tem doseči garancijo za nemoteno delovanje celotne linije.

Naprava je naročena in bo dobavljena v mesecu aprilu 1977. Zaradi

Dokončno smo določili rok pričetka poizkusnega delovanja linije za obdelavo vratnih kril, kateri je bil pogojen z dokončanjem montaže elektro instalacij in odsosovalnega sistema MOLDOV.

Prihod nemških monterjev film: OTT, Brandt, Hessemann, Torwege, Koch in Wemhöner je napovedan za 18. aprila 1977. V tem času bo mogoče ugotoviti dejanske kapacitete linije in posameznih strojev ter samo delovanje naprav.

Skozi poizkusno proizvodnjo v lakiirnici opažamo obilne težave, ki se kažejo na liniji za površinsko obdelavo vratnih kril kot so pomanjkljiva izvedba, kvaliteta obdelovanec po končni obdelavi ter režim odsosovanja in ostale klime.

Po večkratnih obljubah nemških proizvajalcev, da bodo posredovane pomanjkljivosti odpravili smo dobili obvestilo, da bodo napake odpravljene vzoredno z montažo nove linije.

Delo nadzornih služb poteka zadovoljivo. Posebno pa moramo omeniti ažurno in kvalitetno nadzorovanje s strani nadzornega za toplo vodne instalacije, ki nam je stro-

Poslovanje parketarne Verd s pogledom na tekoče leto

Poslovanje v preteklem letu je bilo nadaljevano z negativnimi stanji poslovanja in pozitivnimi premiki začetimi že v letu 1975. Z gledišča trženja naših proizvodov je naraščal pozitiven trend v proizvodnji kolonialnega pohištva za izvoz; padala pa je prodaja stavbnega pohištva — vhodnih in garažnih vrat na notranjem tržišču. Ta gibanja so imela najgloblje posledice v proizvodnji. Po zastoju v letu 1975, oživljena proizvodnja stolov je zahtevala povečano oskrbljenost s kvalitetnimi surovinami, ki pa jih je na trgu primanjkovalo. Oskrba ni bila zadovoljiva in se je stabilizirala šele v drugem polletju. Nadaljevala se je tudi v letu 1975 začeta razširitev asortimana v tipih izdelkov in vrstah končave — finiša z vsemi spremljajočimi problemi. V drugem polletju se je pričelo tudi izrazitejšo pomanjkanje delavcev. Ustalitev proizvodnje je zaradi takih pogojev potekala počasi. Pri-sotni pa so vsekakor bili tudi subjektivni vzroki počasnega napredovanja, ki jih še ni uspelo tekom leta odpraviti.

V proizvodnji stavbnega pohištva smo pričeli poslovno leto z rekordnimi zalogami, ki so bile enake polletni planirani proizvodnji. V taki situaciji in na oceni tržnosti se je reorganiziralo proizvodnjo na eno samo izmeno, delavce druge izmene pa premestilo v proizvodnjo stolov. Prodaja se je normalizirala v srednjem obdobju leta, tako da so bile zaloge razprodane v jesenskemu delu sezone in je pričelo primanjkovati iskanih izdelkov. Pričela se je ponovna organizacija druge izmene, s težavami količinske in kvalitetne oskrbe s surovinami in pa pomanjkanjem delavcev. Tako, da lahko ugotovimo, da je bilo leto 1976 krizno za proizvodnjo vratarne.

Ti v grobem navedeni pogoji so imeli največji vpliv na realizacijo stolarne, ki je dosegla plan s 94 % kljub tržni količinski konjunkturi in vratarne s 94,6 % (rebalansiranega — popravljenega plana) oziroma z 61,2 % plana za leto 1976.

Žaga je realizirala plan s 107,4 %. To nam ne sme dajati občutka, da so bili pogoji proizvodnje optimalni; temveč ugotovitev, da je bil pogoj oskrbljenosti s surovinami vzeto letno (ne sezonsko) zadovoljiv in primerno izrabljen.

V okviru žage je še frizarna, ki je realizirala plan s 56,3 %. Njena realizacija je po eni strani rezultat spreminjivega potrebne obsega njenih uslug in pa seveda nihanja kapacitet s premeščanjem delavcev za osnovno nalogo — potrebe pri žaganju.

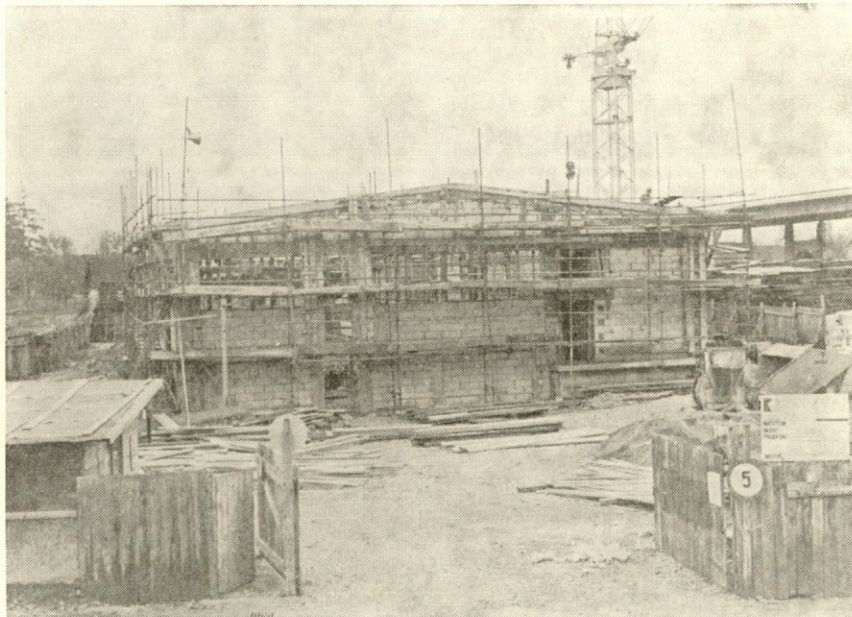
V okviru stolarne moramo omeniti tudi grobo z realizacijo plana 102 %. Na njen obseg ima največji

vpliv oblika nabavljene surovine. Največji je ta pri največji udeležbi žaganega lesa (domači in kupljeni). TOZD je tako realiziral plan proizvodnje s 95 %. Upoštevajoč vse težave gospodarjenja lahko ugodno ocenjujemo doseženi rezultat.

Pri zaposlovanju se je nadaljevala problematika pridobivanja no-

nove oblike stanovanjskega varčevanja in kreditiranja.

Važno vplivno področje v gospodarjenju predstavljajo medsebojni odnosi v TOZD, delovni organizaciji in odnosi navzven, izhajajoči iz združevanja dela in sredstev v samoupravni skupnosti. Določen razvoj je opazen, vendar ga bo po-

Gradnja nove žage na Verdu

vih delavcev. Deficitarnost domačega področja zahteva organizacijo daljšega lastnega prevoza in pa zaposlovanje delavcev iz drugih republik, pri čemer se javlja povečana potreba urejanja primernih stanovanjskih kapacitet. Takih delavcev je okrog četrtina vseh zaposlenih. Ze reševanje obstoječe situacije bo dolgotrajno, povečanje pa še daljše. Situacijo bo potrebnoboljšati tudi z intenzifikacijo proizvodnje, ki vsebuje red, disciplino, zmanjševanje škarta, izkoriščanje surovin, materiala, delovnega časa, racionalizacije, tehnične izboljšave in podobno. Pozitivna posledica bo povečana produktivnost, manjša potreba po novih delavcih, povečan dohodek in tako tudi povečana možnost reševanja tega perečega vprašanja. Stanovanjski prispevek imamo povečan na 8 % stopnje. To je povečalo možnosti reševanja in je bilo tako kupljenih 5 stanovanj, nekaj delavcev pa je dobilo stanovanje tudi preko solidarnostnega sklada. Razdeljeni so bili tudi krediti v višini 43 st. milijonov individualnim graditeljem. Vsekakor bo potrebno ta problem reševati skupno z delavci in banko, ki pripravljajo

trebno pospešiti s pravilnim razumevanjem in izvajanjem duha in vsebine Zakona o združenem delu. Pojavljajo se tudi konfliktne situacije med funkcijami vodenja in samoupravljanja, ker včasih manjka ločnica med njima. Nedorodno izvajanje delovnih nalog in napak se ne sme skrivati za samoupravljanjem, prav tako tudi ne obratno. Široko, demokratično, angažirano razpravljanje je na mestu in potrebno v fazi dogovarjanja in sprejemanja. V času dela in izvajanja pa red in disciplina. Pri tem je važna informiranost, ki je sicer dosegla izboljšanje, vendar še ne zadovoljive optimalne kvalitete in predstavlja kvaliteto po kvalitetnem premiku delegatskega sistema in same oblike informiranja.

Organizacija vodenja proizvodnje je pokazala določene hibe, ki so se v preteklem letu skušale odpravljati z več ali manj uspeha. Akcija je v teku in bo nadaljevana v tekočem letu. Njena vsebina je v dopolnitvi sistema, kadrovanja in evidenci, kar naj da osnovo za odgovornost, doslednost, vestnost, red in disciplino pri izvajanju delovnih nalog. Prav ti vplivi so imeli največje negativne posledice na notranjem področju

vplivnosti gospodarjenja TOZD. Spremembe so take, da ne bodo predstavljale organizacijsko oviro pri načrtovani novi samoupravni organiziranosti.

Tem vplivom moramo pridružiti še vpliv nagrajevanja po delu. To področje je potrebno dopolniti z razširjanjem normativov na vsa delovna mesta, oziroma na izvrševanje vseh delovnih nalog v TOZD v individualni ali skupinski obliki, kar naj bo poleg osnov temelj za delitev oziroma udeležbe posameznika v masi, celotna masa pa v odvisnosti od poslovnih rezultatov.

Poslovni rezultati so prav gotovo odvisni tudi od urejenega varstva pri delu, požarne varnosti in zaščite družbene imovine, samozasčite. Pri teh vprašanjih je potrebno nadaljevati z začetimi, odkrivati in odpravljati stanja, ki so še aktualna in akutna, se pa tudi nenehno in na novo pojavljajo.

Materialno osnovo proizvodnje izboljšujemo z investiranjem. V srednjeročnem programu razvoja smo si zastavili na tem področju cilje, ki pa jih ne dohitevamo. V preteklem letu je z zakasnitvijo stekla investicija v izgradnji žage, ki bo končana letos. V planu investicij za letos pa so podane zahteve v treh stopnjah prioritete. Realizacija bo odvisna od možnosti in zmožnosti, tako za enostavno kot razširjeno reprodukcijo.

V začetem planskem letu ogrožajo uspeh gospodarjenja naraščajoče nabavne cene surovin in materialov za vse delovne enote. Pri žagi in vratarni pa nastopa poleg tega še problem količinske oskrbe hlodov in posameznih vrst žaganega lesa.

Problemato nabave surovin bo potrebno sanirati, oziroma stabilizirati z ustreznimi samoupravnimi sporazumi in vertikalno dohodkov-

no povezavo, ki se bo morala nadaljevati tudi v prodaji.

Smo pravzaprav med dvema pritiskoma. Pritiskom naraščajočih cen surovin, materialov, obveznosti; skratka stroškov in pritiskom prodajnih cen, ki jih ne moremo ustrezno dvigati ne na domačem trgu, še manj pa v izvozu. Realizacija

mi maksimalno izkoristimo notranje lastne (domače) vplive na rezultate gospodarjenja. Ti vplivi pa so na kratko: organizacija, vodenje, red, disciplina, izkoriščanje materialnih sredstev, delovnega časa, surovin repromateriala, varnost pri delu, požarna varnost, inovacije, zaščita družbene imovine.

Slovesnost pri podelitvi stanovanj v Borovnici

izvoza predstavlja 71 % naše prodaje. Na srečo kažejo prognoze vsaj količinsko konjunkturo, če se lahko tako izrazimo. To pomeni, da je potreba trga po naših izdelkih, da jih lahko proizvajamo in prodamo v skladu z našimi kapacitetami, vendar po priznanih tržnih cenah. Imamo torej možnost in odgovornost, da s skupnimi združenimi zmožnost-

V preteklosti so bili doseženi dobri rezultati z angažiranim prizadevanjem samoupravnih organov, družbeno političnih organizacij in večine delavcev TOZD. Prav njihove pobude in hotenja so nam lahko garant, da bomo v teh prizadevanjih še hitrejši in uspešnejši.

D. P.

Dodelitev stanovanj borovniškimi delavcem

Ob koncu preteklega leta so bili prvim stanovalcem 24 — stanovanjskega bloka B-4 v Borovnici izročeni ključi. Gradnja se je pričela v letu 1974 katera je polovico sofinanciral solidarnostni sklad za potrebe delavcev, polovico pa delovne organizacije LIKO Vrhnika, TOZD Tovarna vrat Borovnica, DONIT, Medvode, TOZD Felonit Borovnica in ostale organizacije, ki izbirajo tonamenska sredstva.

Stanovanje iz solidarnostnega sklada so dobile socialno ogrožene družine med njimi tudi mlade družine, katerih člani so zaposleni v omenjenih organizacijah združenega dela.

Stanovanja, katera je financirala naša delovna organizacija so dobili: Hribar Joži, Bogataj Andrej, Ojstršek Maks, Dobrovoljc Marjan,

Trček Valentin, Peklaj Dana in Novak Gabrijela.

Poleg teh pa so stanovanja iz solidarnostnega sklada in iz naslova mladih družin dobili še: Trošeljac Anka, Žitko Alojz, Jereb Antonija in Kulundžić Franjo.

Stanovanja je tako dobilo 11 družin katerih eden ali oba člana sta zaposlena v naši temeljni organizaciji.

Slovesnost ob podelitvi ključev novim stanovalcem je otvoril predsednik Krajevne skupnosti Borovnica tov. Miha Strgar, ki je poleg tega omenil, da je želja vseh občanov, zgraditi še več tako namenskih stanovanj, stavb v centru Borovnice, kjer bodo imeli krajani na voljo usluge Ljubljanske banke, PTT ter ostale prepotrebne prostore.

Slovesnosti so s kratkimi pozdravnimi besedami priključili še tov.

Grampovčan — predsednik solidarnostnega sklada, pri SO Vrhnika, ter predstavnik SIS tov. Otrin Jože in ostali.

Ključke delavcem naše TOZD je pred vsakim stanovanjem predal predsednik DS tov. Srečko Novak in stanovalcem ob tem zaželel ugodno bivanje.

Poleg omenjenega načina zbiranja sredstva za solidarnostno gradnjo pa v naši organizaciji združenega dela poteka zbiranje sredstev za individualno gradnjo katero bodo v veliko pomoč graditeljem.

Omenimo naj, da je poleg zgrajenega samskega doma to že druga uspešna zaključena akcija kot rezultat usmerjene družbene stanovanjske gradnje, v naši delovni organizaciji.

M. F.

UNILES UNILES UNILES UNILES UNILES

NOVOLES

NOVO MESTO

Nepregledni Roški gozdovi, katerih lastnik je bil grof Aueršperg, so bili pogoji za razvoj lesne industrije na vznožju Roga, kjer je bila že približno leta 1870 ustanovljena žaga v Soteski. Prav to žago smatramo danes za zanetek današnjega Novolesa, ki nosi naziv »NOVOLES«, lesni kombinat Novo mesto — Straža, n.s.o.

Pa si pogledjmo vse temeljne organizacije združenega dela, ki se združujejo v delovno organizacijo »NOVOLES«.

1. TOZD tovarna drobnega pohištva ima še predvojno zgodovino saj je znana po izdelavi lesenih otroških igrač v Ljubljani in Šoštanj. Leta 1947 sta se ta dva obrata združila in se preselila v Novo mesto. Zaradi vse večjega prodora kovinskih in plastičnih igrač je tovarna zašla v proizvodne težave in se leta 1954 priključila Novolesu, nato pa se je leta 1964 preselila v Stražo, kjer je začela s proizvodnjo gugalnikov, ki jih v glavnem izvažamo, in sicer v ZDA 80 % do 90 % ostalo v zahodno Evropo. Ta TOZD je glav-

ni izvoznik v Novolesu. Letna proizvodnja gugalnikov vseh vrst je okrog 200.000 kom.

2. TOZD Tovarna plastificirane iverice in žaga Soteska.

Kot smo se v uvodu omenili je to najstarejša zasnova naše delovne organizacije, ki pa med vojno ni obratovala, saj se je precej njenih delavcev borilo v vrstah NOB. Po vojni, leta 1948, je bila žaga prenovljena, deset let kasneje pa se je proizvodnja žaganega lesa razširila še na proizvodnjo luščenega furnirja za sedeže. Leta 1973 je začela obratovati v Soteski Tovarna plastificirane iverice; letno izdelava okrog 325.000 kvadratnih metrov plastificirane iverice, ki služijo za obode predalov. V tej temeljni organizaciji predelajo letno tudi 14.000 kubičnih metrov jelovine.

3. TOZD Tovarna stilnega pohištva.

Tudi ta tovarna ima že predvojno zgodovino. Leta 1935 so v tej tovarni začeli s proizvodnjo parketa, ki je s proizvodnjo parketa prenehala leta 1968, ko je naša de-

lovna organizacija začela s povsem novo proizvodnjo »stilnega pohištva«. Proizvodni prostori so bili za novo proizvodnjo dokaz neprimerni, zato smo v letih 1975 in 1976 obnovili proizvodne prostore in dobili okrog 2000 m² novih površin. Izdelke prodajamo v glavnem na domačem trgu, zlasti v SR Srbijo, v zadnjem času pa tudi v tujino v SSSR.

4. TOZD žaga Straža

Žaga v Straži je bila ustanovljena leta 1922 in se je v naslednjih letih razširila za parilnico, zabojarno in parketarno. Leta 1954 je prišla v sklop Novolesa. Zaradi zelo zastarele tehnologije je bila leta 1970 zgrajena nova moderna žaga z zelo veliko kapaciteto, saj ima nova žaga enako proizvodnjo zmogljivost kot stara žaga v Straži in Soteski skupaj. Del proizvodnje je namenjen za TOZD Tovarno drobnega pohištva, ostalo pa v izvoz. Letno se razžaga okoli 20.000 m³ bukovine, 15.000 m³ jelovine in 5000 m³ exota. Proizvodnja je zelo mehanizirana in je udeležba fizičnega dela minimalna.

5. TOZD Tovarna vezanih plošč

Tovarna vezanih plošč je bila zgrajena leta 1959 z namenom, da se čim bolj izkoristi lesna masa Dolenjske in njene okolice. Moramo reči, da je to nalogo izpolnila, saj sedaj že dalj časa vozimo surovino tudi iz drugih republik in sicer iz SR Hrvatske in SR BiH. Proizvaja vse vrste vezanih plošč, stranski proizvod pa so šivani zaboji. Največ vezanih plošč gre v izvoz (Italija, Libija in nekatere države Bližnjega vzhoda).

V prihodnosti nameravamo to proizvodnjo preusmeriti v drugo.

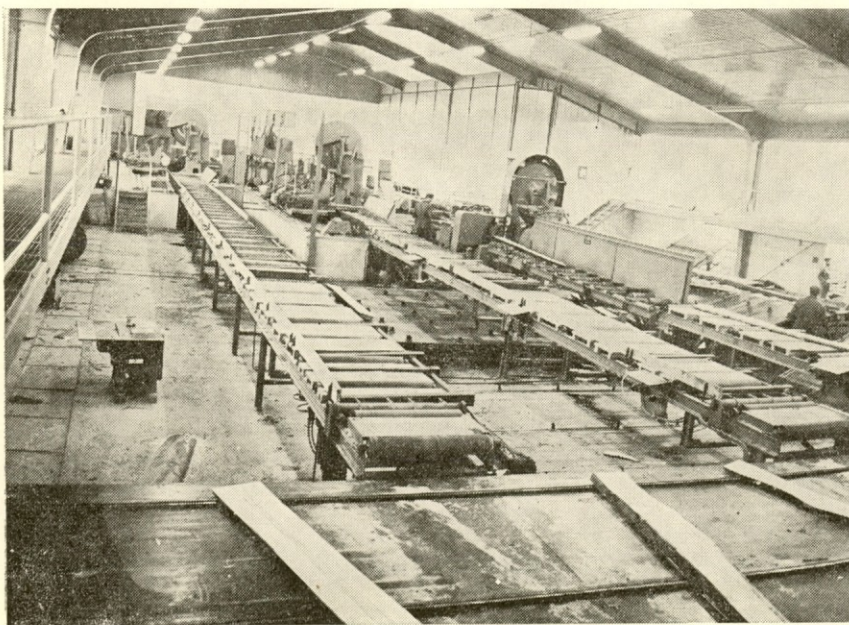
6. TOZD Tehnično energetske storitve

Ta temeljna organizacija je bila konstituirana leta 1973 in je v njo vključena vsa remontna dejavnost in proizvodnja električne energije, komprimiranega zraka in tehnološke vode. Naša delovna organizacija, kjer je okrog 80 % potreb po električni energiji smo s svojo kotlarno, kjer izkoriščamo odpadli les.

7. TOZD Tovarna ploskovnega pohištva

Proizvaja in montira vse vrste pohištva in ostalih lesnih finalnih proizvodov. Glavni izdelek je pohištvo modernih oblik (spalnice, dnevne sobe, itd.), ki se prodaja v glavnem na domačem trgu, v zadnjem času pa tudi na inozemskem trgu.

Ta TOZD je v sestavi naše delovne organizacije od leta 1970, ko se je tedanje podjetje Opremales, priključilo k nam.

Detajl iz NOVOLESA

8. Tovarna akrilnih proizvodov

Zaradi vse večjega pomanjkanja lesa se je v letih 1972 in 1973 naša delovna organizacija odločila za preusmeritev v nelesno proizvodnjo. Tako je v letu 1974 začela z delom ta tovarna kot popolnoma nova proizvodnja. Proizvaja akrilne plošče in izdelke iz teh plošč. To so svetlobne kupole, svetlobni trakovi, itd., ki se uporabljajo v gradbeništvu. Iz akrilnih plošč izdeluje tudi razna druga svetlobna telesa kot so sobne svetilke, kopalniški programi in tako naprej.

9. TOZD Tovarna Dvor

Tudi ta TOZD je ena mlajših, saj je bila priključena Novolesu šele leta 1974. Pred priključitvijo je bilo to splošno mizarstvo, po priključku pa smo začeli s proizvodnjo pisarniške opreme, v letu 1976 pa s proizvodnjo večjih gugalnikov.

10. TOZD Sigmat Brestanica

Preusmeritev v nelesno proizvodnjo, ki smo jo omenili pri tovarni akrilnih proizvodov je narekovala, da smo v letu 1976 priključili naši delovni organizaciji tudi delovno organizacijo Sigmat. Do priključitve je proizvajala za mešalce za beton, industrijska nihalna vrata, itd. Po uvedbi naše proizvodnje akrilnih proizvodov je Sigmat dopolnjeval to proizvodnjo z izdelavo podnožij za svetlobne kupole in svetlobne trakove, kar je sedaj njihov glavni proizvod.

Za potrebe temeljnih organizacij pa je tudi ustanovljena tudi delovna skupnost skupnih služb, ki jo sestavlja pet sektorjev, in sicer:

- splošni sektor
- finančni sektor
- komercialni sektor
- gospodarsko-planski sektor
- investicijsko razvojni biro.

V kratkem nameravamo začeti s proizvodnjo kopalniškega programa v Metliki, ki bo koristil kot osnovno surovino akrilno ploščo in plastificirano iverico.

V srednjeročnem obdobju 1976 do 1980 ne nameravamo graditi novih proizvodnih zmogljivosti, ampak obnoviti in modernizirati dosedanje. Tako nameravamo rekonstruirati tovarno drobnega pohištva, tovarno plaskovnega pohištva itd.

DRUŽBENI STANDARD

Stanovanjska problematika je bila v naši delovni organizaciji vedno ospredju pozornosti celotnega družbenega standarda. V preteklih letih je bila na prvem mestu individualna stanovanjska izgradnja, saj je bilo vsako leto okrog 100

prosilcev za stanovanjski kredit. V zadnjem času pa smo se bolj posvetili družbeno usmerjeni gradnji. V letošnjem letu nameravamo zgraditi v sodelovanju s stanovanjsko skupnostjo in ostalimi OZD v Straži 28 stanovanj, do konca leta 1980 pa še okrog 30. Poleg tega pa v Novem mestu za potrebe strokovnjakov kupimo letno 3—4 stanovanja. V ta namen tudi izločimo določen del sredstev iz dohodka.

Malo manj pozornosti smo do sedaj posvečali rekreaciji in organizaciji dopustov delavcev. V ta namen smo leta 1974 kupili 8 avto prikolic in del počitniškega doma Suha krajina v Poreču. V prihodnje nameravamo v ta namen storiti nekaj več.

Prehrana na delovnem mestu je urejena. V letu 1975 smo odprli popolnoma novo menzo, kjer je na voljo topla malica, kosilo in suha

malica. Pripravljamo pa se še na prehrano za diabetike in več vrst tople malice.

Športna dejavnost je organizirana v okviru športnega društva, ki ima več sekcij: mali nogomet, odbojka, kegljanje, namizni tenis, plavanje itd.

Udeležujemo se tudi vseh tekmovanj v občinskem merilu (sindikalne športne igre) in v okviru lesne industrije (lesariade) kjer žanjemo kar dobre uspehe, kljub temu da nimamo delavca, ki bi se z rekreacijo ukvarjal profesionalno.

Kulturni dejavnosti smo se v zadnjem času po akciji ZKS, človek delo, kultura, zelo posvetili, moramo pa reči, da smo tudi do sedaj marsikaj storili. Imamo svojo godbo na pihala, v Soteski deluje KUD »Zarja«, ki mu finančno pomagamo, organiziramo po TOZD slikarske razstave in podobno.

**PROIZVODNJA OZD NOVOLES PO TOZD PO STALNIH CENAH V LETIH
1960, 1965, 1970, 1975, 1980**

TOZD	1960	1965	1970	1975	1980
TOZD TSP	13.583	13.949	27.778	70.783	185.000
TOZD TDP	12.373	20.233	40.457	70.570	161.000
TOZD TVP	12.967	30.198	61.491	72.678	96.600
ŽAGA STRAŽA	7.096	12.658	24.418	89.433	104.800
ŽAGA SOTESKA	8.796	14.780	21.727	44.497	118.600
TOZD TPP	—	—	19.973	47.907	94.000
DVOR	—	—	—	13.047	28.600
TOZD TAP	—	—	—	24.227	101.700
TOZD TES	—	—	—	23.104	39.700
SIGMAT	—	—	—	—	29.300
METLIKA	—	—	—	—	80.000
DSSS	—	—	—	—	—
»NOVOLES«	54.915	91.818	195.844	456.246	1.045.300

ŠTEVILO ZAPOSLENIH

TOZD	1960	1965	1970	1975	1980
TOZD TSP	115	118	173	305	397
TOZD TDP	242	299	305	343	452
TOZD TVP	246	278	378	380	360
TOZD ŽAGA STRAŽA	59	61	74	161	209
ŽAGA SOTESKA	77	78	79	69	103
TOZD TPP	—	—	119	179	226
TOZD VOR	—	—	—	64	56
TOZD TAP	—	—	—	55	80
TOZD TES	16	24	37	119	140
SIGMAT	—	—	—	75	82
METLIKA	—	—	—	—	70
DSSS	50	44	113	154	185
NOVOLES	805	902	1278	1904	2360

M. G.

Člane delovne skupnosti vabimo k sodelovanju, in sicer s članki ali raznimi vprašanji na katere želijo, da prejmejo določene odgovore.

Pomembne obletnice

Letos se bomo s posebno pozornostjo, spoštovanjem ter ljubeznijo spominjali dveh izjemno pomembnih mejnikov iz zgodovine razrednega in narodnostnega boja delavskega razreda jugoslovanskih narodov za njegove pravice: 40-letnice prihoda tovariša TITA na vodstvo partije, ki sovpada z njegovo 85. letnico rojstva in 40-letnico ustanovitve KP Slovenije. To sta ločnici, ki sta ustvarili temelje v revoluciji in narodnoosvobodilnem boju, pridobljenemu lastništvu delavcev nad proizvodjalnimi sredstvi, katerega vrh je zakon o združenem delu, ki smo ga za dan republike lani plebiscitarno potrdili vsi jugoslovanski delavci.

Osrednja proslava bo 16. aprila na Čebinah, kjer je bila pred štiri- in desetletji slovenska partija ustanovljena. Ustanovni kongres KP Slovenije se je vršil 18. aprila 1937 v kmečki hiši Čebine 4, v zasavskih krilih nad Zagorjem in Trbovljami.

Rudarski revirji so med obema vojnama, predvsem v letih 1937 do 1941, po prihodu tov. Tita na vodstvo partije, predstavljali tisto središče delavskega razreda na slovenskem, v katerem se je v vseh akcijah rudarjev in delavcev neposredno odražala politika in aktivnost komunistične partije Slovenije v boju za

- enotnost delavskega razreda,
- delavske interese in pravice,
- obrambo pred fašizmom.

Partija se je v slovenskem prostoru številčno, organizacijsko in idejno okrepila, postala je odločilen politični faktor. Izkušnje, ki jih je delavski razred pridobil v preteklih letih revolucionarnega boja, so komunistom pomagale, da so kljub nasilju in drugim oblikam preganjanja uspešno prilagajali svoje politične in ekonomske akcije takratnim okoliščinam ilegalnega in javnega delovanja.

O pomembnosti in pripravi proslavljanja obeh štiridesetletnic bodo sredstva množičnega obveščanja od dnevnega tiska do televizije odigrala pomembno vlogo. S tem člankom želimo vzbuditi širši interes med člani delovne skupnosti in v okviru naših možnosti prispevati svoj del k pomembnosti obletnic, ki jih letos praznujemo. J. U.

Koledar prireditev v občini

19. april — svečan sprejem Titove štetefete pred domom JLA na Vrhniki ob 15.15 uri

Svečan sprejem zvezne štafete — pred avtobusno postajo v Borovnici ob 15.35 uri.

NOSILEC OK ZSMS

22. april — občinska proslava ob 40. letnici KPS prihoda tovariša Tita na čelo partije in njegovega 85. rojstnega dne — združeno s sprejemom članov v Zvezo komunistov.

NOSILEC: Občinski komite ZK in posebni odbor za poslave v mesecu aprilu, skupno z odborom za proslave v občini Vrhnika.

23. april — Pohod mladine po partizanskih poteh.

NOSILEC: OK ZSMS in Občinska zveza za telesno kulturo.

27. april — DAN OF

Organizator in nosilec: IO P OK SZDL in KK SZDL.

1. Krajše svečanosti ob spominjskih ploščah, kjer so bili ustanovljeni prvi odbori OF
2. Podelitev srebrnih priznanj OF
3. Podelitev bronastih priznanj OF
4. Podelitev pisemenih priznanj za delo v DOP in organih KS.

Razstava del »Partizanski obrazi« iz albuma grafik Božidarja Jakca. Razstava knjig o TITU in Titovih knjig.

NOSILEC: Osnovne organizacije ZK in posebni odbor za proslavo.

6. MAJ — OBČINSKI PRAZNIK

Organizator in nosilec: SO Vrhnika in DPO.

1. Slavnostna seja SO s podelitvijo plaket Ivana Cankarja.

SLAVNOSTNE SEJE V VSEH OZD IN KRAJEVNIH SKUPNOSTIH

NOSILEC: Osnovne organizacije ZK, OO ZSMS, KO ZZB, KK SZDL in Osnovne organizacije zveze sindikatov.

13. in 15. MAJ — Pionirsko republiško prvenstvo v šahu.

NOSILEC: Šahovsko društvo Vrhnika, OK ZSMS Vrhnika.

23. MAJ — DAN MLADOSTI

Organizator in nosilec: OK ZSMS

1. sprejem pionirjev v ZSMS (OO ZSMS na osnovnih šolah)
2. slavnostna seja OK ZSMS, podelitev priznanj mladini.

V tej hiši je bil 18. aprila 1937 ustanovni kongres KPS

30. APRIL — PRAZNOVANJE DELAVSKEGA PRAZNIKA

Organizator in nosilec: OK SZDL in DPO

1. kresovanje po okoliških hribih

Arpil in manj — Razstava olj slikarja partizana Aca Dremlja »Dolomitski ciklus«

14. in 15. MAJ — REPUBLIŠKO PIONIRSKO PRVENSTVO V ŠAHU

NOSILEC: Šahovsko društvo Vrhnika, OK ZSMS.

23. MAJ — Otvoritev fotografske razstave »40 let Titove poti« in razstava Titovih knjig in knjig o Titu. NOSILEC: Dom JLA

25. MAJ — DAN MLADOSTI

- Organizator in nosilec: OK ZSMS
 1. sprejem pionirjev v ZSMS (OO ZSMS na osnovnih šolah)
 2. slavnostna seja OK ZSMS, podelitev priznanj mladine DPO in mentorjem ZSMS
 3. razglasitev najboljše OO ZSMS

MAJ: ŠPORTNA OLIMPIADA MLADIH

Organizator in nosilec: OK ZSMS in OTKS

3. JULIJ — pohod pripadnikov TO, mladine in borcev po kurirskih poteh na bazo 17

NOSILEC: posebni odbor za proslave, Občinski odbor ZZB, Štab TO, OK ZSMS

4. julij — srečanje kurirjev na bazi 17

NOSILEC: posebni odbor za proslave ZZB, TO

22. JULIJ — DAN VSTAJE

Priložnostne proslave.
 Organizator in nosilec: OO ZZB NOV

17. JULIJ — 18. JULIJ

Organizator in nosilec: Šahovsko društvo Vrhnika. Državno prvenstvo v šahu za mladinke.

11. SEPTEMBER — 3. SREČANJE AKTIVISTOV OF IV BORCEV NOV NOTRANJSKE

Organizator in nosilec: OK SZDL občin Cerknica, Logatec, Vrhnika, Vič — Rudnik

1. NOVEMBER — DAN MRTVIH

Organizator in nosilec: OO ZZB NOV in KK SZDL

29. november — srečanje nekdanjih SKOJ-evcev

NOSILEC: posebni odbor za proslave

29. NOVEMBER — DAN REPUBLIKE

Organizator in nosilec: OK SZDL in KK SZDL

9. DECEMBERA do 18. DECEMBRA — DNEVI MLADINE

Organizator in nosilec: OK ZSMS in uredništvo mladine

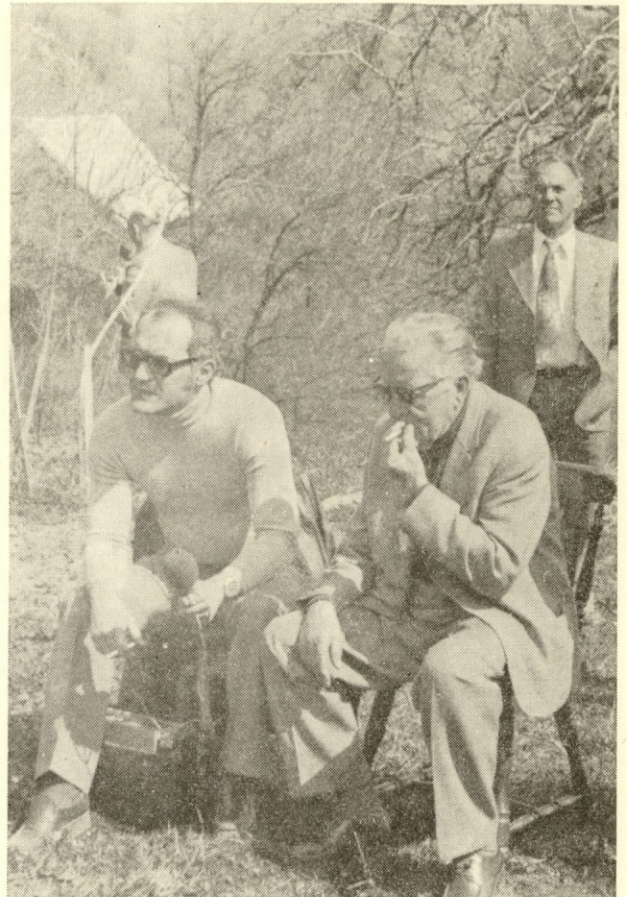
22. DECEMBER — DAN JLA

Organizator in nosilec: OK ZSMS in V. P. 5312 ter dom JLA Vrhnika

DECEMBER

Organizator in nosilec: skupnost otroškega varstva. Novo letno praznovanje otrok.

VSAKDO LAHKO
 POSTANE REDNI ALI
 OBČASNI DOPISNIK
 »NAŠEGA DELA«

Miha Marinko v razgovoru z uredniki glasil delovnih organizacij

Deveto srečanje samoupravljalcev

V dneh od 15. do 16. februarja 1977 je bilo v Kragujevcu že deveto srečanje samoupravljalcev iz vse Jugoslavije. Ni naključje, da je prav Kragujevac vsakoletni gostitelj teh srečanj. V februarjskih dneh leta 1876 so bile v tem srbskem mestu prve delavske demonstracije, pod imenom »Crveni barjak« (rdeči prapor). Mesto ima bogato zgodovino, saj je bilo med drugim tudi prestolnica stare srbske države. Hitrejši prodor kapitalizma je v Srbiji povzročil njen intenzivnejši ekonomski in politični razvoj. Kmetijstvo je bilo tedaj najmočnejša panoga in zato je industrija šele v tem času beležila prve korake. Osnova razvoja industrije je bila vojaška tovarna v Kragujevcu, ki je zaposlovala okoli 600 delavcev in je predstavljala zametek industrializacije Srbije.

Po zlomu Prve proletarske revolucije v Evropi so se v tem kraju s krepitvijo vloge delavskega razreda pojavile prve zahteve po samoupravi pod vodstvom Svetozarja Markoviča. Borba proti birokraciji ter želja po samoupravi v vseh oblikah družbenega življenja so bile glavne zahteve vseh naprednih sil

v Srbiji. Zaradi angažiranosti delavcev vojne tovarne, obrtnikov, inteligence, prosvetnih in kulturnih ustanov je bilo družbeno življenje v Kragujevcu zelo dinamično.

Aktivnost delavcev državne Topolivnice je pomagala pri reševanju važnih problemov. Ustanovljena sta »Bolesnička kasa« in »Radnički fond« kot prve ustanove socialnega zavarovanja v Srbiji.

Svetozar Marković, ki je v Kragujevcu našel dobra tla za svojo aaktivnost je v jeseni leta 1873 ustanovil časopis »Javnost«, v katerem je opisoval vse važne probleme, svoje socialistične ideje pa je širil še v listu »Oslobođenje«. Okrog sebe je zbral vrsto somišljenikov, poslancev narodne skupščine in preko njih dosegel spremembe in dopolnitve Zakona o občinah, ki so vsebovale elemente samouprave, uspešno izvedene »noveberske« volitve v občinsko upravo ter kot najvažnejše demonstracije CRVENI BARJAK.

Po volitvah v novembru 1875 leta je tako občinska uprava prišla v roke naslednikom Svetozarja Markoviča, ki je uspešno nadaljevala začeto delo. Nasprotniki seveda ni-

so mirovali, predvsem pa ne tako imenovana liberalna garda in policija, ki sta skušali dokazati nepravilnosti delovanja občinske uprave. Dosegli sta celo ponoven zbor, na katerem naj bi izglasovali nezaupnico tedanjim odbornikom. Ta zbor je bil 15. februarja 1876, vendar so napredne sile tudi tedaj potrdile svojo odločnost in ponovno izglasovale zaupanje občinski upravi. Napredni meščani Kragujevca so ta dan proslavili kot velik dogodek v borbi med silami reakcije s povorko po mestu. Tega shoda se je udeležilo okoli 500 delavcev in drugih. Z rdečo zastavo na čelu, na kateri je bilo na obeh straneh izpisano »SAMOUPRAVA« in himno francoskih revolucionarjev, ki je dala še svečanejši poudarek temu manifestu, je povorka s ponosom in navdušenjem obšla večji del mesta ob vzklikanju: »Živela samouprava« — »Živela svoboda!«

Po končanem pohodu je bila rdeča zastava izobešena na občinski stavbi kot znak zmage.

Takoj po demonstracijah je bilo aretiranih precej aktivnih Kragujevčanov. Izdan je bil ukaz, da se v primeru nepokorščine lahko tudi strelja na njih. Demonstranti so bili zaprti pod obtožbo organizacije dejanja, ki pomeni izdajo. Delavci, udeleženci pohoda pa so bili odpušteni iz tovarn.

Vendar pa vse to ni zmanjšalo pomena te velike zmage, saj nobena sila ni zatrla želje naprednih ljudi da svobodno izražajo svojo voljo in da so sami aktivni ustvarjalci svojega časa in boljše prihodnosti, saj je prav Rdeči prapor pomenil prihodnost.

Že takratno vzklikanje demonstrantov »Kdor ne dela — naj ne je« je bilo zamišljeno kot nov odnos do dela, kot osnove ljudske eksistence. To kar so demonstranti imenovali »ideal prihodnosti« se uresničuje šele danes kot so dani pogoji za razvoj naše samoupravne socialistične družbe.

Deveto srečanje samoupravljalcev v Kragujevcu je letos obravnavalo časovno najbolj aktualno temo: uresničevanje zakona o združenem delu, zlasti pa problematiko samoupravnega združevanja dela in sredstev. Da je bila izbrana prav ta tema tudi ni slučaj saj si v praksi nasprotujeta teoretična ugotovitev, da naj z rezultati dela in dohodkom razpolaga tisti, ki ga ustvarja, ter med praktičnimi največkrat nesamoupravnimi posegi v delitev tako ustvarjenega dohodka. Navskrižja so se v dosedanji praksi prikazovala ne le v odnosih delitve med združenim delom in državo, temveč tudi znotraj organizacije združene dela in med njimi samimi. Vzrok tem navskrižjem so največkrat neopoznanja in nepriznanja dejstev, da je vsak s pomočjo sredstev v družbeni lasti ustvarjeni dohodek družbeni dohodek in da naj o njegovi samoupravni delitvi za potre-

be družbene reprodukcije odloča le tisti, ki ga ustvarja.

Dr. Tihomir Vlašković, ki je kot slavnostni govornik na srečanju podal svoj referat je med drugim poudaril, da mora biti osnovno izhodišče, da družbena lastnina nad dohodkom pomeni zahtevo, da z dohodkom razpolagajo in o njegovi delitvi odločajo tisti, ki ga ustvarjajo — to so neposredni proizvajalci. Danes smo na začetku te druge etape razvoja samoupravnih odnosov, ki naj se razširijo na celovita gibanja družbene reprodukcije v najširšem pomenu besede. Treba bo še marsikaj razčistiti v dohodkovnih odnosih znotraj organizacij združenega dela samih. Razčiščevanje tega pa zna biti mnogo kje lažje kot pot do spoznanja, da je družbeni dohodek enoten in celovit in da ga lahko le smotro in sporazumno delimo na splošno, skupno in osebno porabo. Med sklepi devetega srečanja »Rdeči prapor« je bilo poudarjeno predvsem naslednje: »V procesu svobodne menjave dela dobivajo delavci s področja izobraževanja, znanosti, kulture, zdravstva, socialne zaščite in drugih

družbenih dejavnosti dohodek in to odvisno od prispevka njihovega dela pri ustvarjanju nove vrednosti v proizvodnji, večanju storilnosti celotnega družbenega dela in razvoja družbe kot celote. Ti odnosi se morajo odraziti v sistemu samoupravnega interesnega organiziranja.«

Minulo srečanje samoupravljalcev je bilo za nadaljnji razvoj samoupravnih odnosov v naši družbi zelo koristno, saj je bilo podano precej tehničnih pripomb, ki jih je upoštevati pri vsakodnevnem uresničevanju določil Zakona o združenem delu. Delegati, ki so podali referate na srečanju pa žal niso nakazali kako so nastale probleme iz samoupravne prakse praktično tudi rešili. Pogrešati je bilo predvsem diskusije in izmenjavo izkušenj delegatov za okroglo mizo, ki bi pomagalo razrešiti še marsikateri problem.

Ob koncu smo vsi zaželeli obilo uspehov delegatom na jubilejnim desetem srečanju samoupravljalcev, ki bo v prihodnjem letu in katerega bo predsedoval tov. Edvard Kar-delj, član predsedstva SFRJ.

M. F.

Sodelavec, Martin Rebolj, na svojem delovnem mestu

*Vsem članom delovne skupnosti,
občanom občine Vrbnika
in poslovnim partnerjem
čestitamo k*

1. maju, prazniku dela

Naš portret

Da ne bi vedno predstavljali sodelavcev z najdaljšim stažem v podjetju naj vam tokrat pove o svojem delu in težavah predsednica domskih skupnosti na Verdu Rajh Anica.

Kraj rojstva?

Rojena sem bila na lepi sončni Štajerski blizu Ormoža v revni delavski družini. Ko mi je bilo komaj dve leti smo se preselili v Kočevje kjer sem preživela svoja šolska leta in ta kraj imam tudi za svoj domači kraj.

Sodelavka, Rajh Anica, na delovnem mestu v Parketarni Verd

Kaj te je napotilo od doma in kdaj si prišla na Vrhniko oziroma na Verd?

Eno leto po šoli sem ostala pri starših in iskala primerno zaposlitev, ki je pa takrat v Kočevju nisem našla. Pot me je vodila v Ljubljano z mnogimi željami kot vsakega mladega človeka, da dobim zaposlitev in se osamosvojim. Dobila sem delo kot gospodinjska pomočnica pri pet članski družini. Delo ni bilo težko in tudi gospodinjskih del sem se nekoliko priučila vendar pa je bilo prostega časa zelo malo. Odločila sem se da si poiščem delo v industriji, katerega sem tudi dobila v Parketarni Verd kjer sem od 1973 leta dalje.

Kako se počutiš v novem kraju?

Ta kraj se mi zelo dopade ker je lepa okolica in tudi živahnosti je zame dovolj. Do doma, se mi zdi, da ni velike daljave in večkrat obiščem starše in ostale svojce. Tudi dopust največ koristim kar tu na

Vrhniki, saj mi za kakšno večje dotovanje zmanjka denarja.

Tvoje delovno mesto in počutje pri delu?

Delam na več delovnih mestih, pretežno pa na krivljenju naslonjal. Zelo si želim da bi imela bolj stalno delo saj bi bil tako tudi delovni učinek in zaslužek boljši. Čeprav imam osebni dohodek samo zase moram reči, da si zadnje čase ne morem kaj prida prihraniti. Med sodelavci se počutim še kar dobro,

nepotrebnih popravil iz naših skupnih dohodkov.

Imaš kaj pripomb na prehrano v tovarni?

Tu bi lahko dejala da kvaliteta zelo niha. Pred meseci lahko rečem, da marsikdo ni bil zadovoljen sedaj se je pa zelo popravilo in si vsi želimo, da bi kvaliteta ostala in se po malem še izboljšala vsaj glede na pestrost da ni tako enolična. Verjetno bo treba v prihodnosti razmišljati tudi o dveh različnih obrokih, da delavec lahko vsaj malo izbira in vzame kar mu najbolj ustreza za zdravje in tudi za apetit.

Ali boš ostala za stalno na Vrhniki?

Na to je težko odgovoriti in tudi razmišljala nisem o tem. Če se mi bo ponudila kje prilika boljšega življenja se mu verjetno ne bom odrekla.

In na kraju, kaj predlagaš, da bi bilo v bodoče čimboljše?

Nekaj predlogov sem že naštel vendar naj na kraju izrazim še željo da bi podjetje kar najbolje poslovalo in da bi vsi z marljivim delom pripomogli k dvigu osebnega standarda nas vseh kar bi tudi marsikoga obdržalo dalj časa v podjetju in ne bi iskali zaposlitve drugje.

Hvala Anica.

K. S.

ŠALE

OBLEKA PO MERI ...

Janez se je odločil za obleko po meri.

— Pri prvem pomerjanju je krojač ugotovil, da se suknjič zelo lepo prilega, po hrbtu, samo držati se mora nekoliko sključeno.

— Pri drugem pomerjanju je moral nekoliko dvigniti levo ramo.

— Pri tretjem pomerjanju ni bilo napak pod pogojem, da desno ramo potisne malo naprej.

Ko je potem koračil Janez v novi obleki po cesti so se mimoidoči obračali za njim s pripombo: »Ubogi revež ... krojača ima pa zares do brega.«

OBLJUBA ...

Mož je imel navado ob vsakem družinskem sporazumevanju primerjati svojo boljšo polovico s kravo. Ko je bilo ženi tega dovolj je postavila zakon na kocko in izsilila obljubo, da ne bo nikoli več primerjana z domačimi živalmi.

Ob prvem usklajevanju nasprotnih stališč je mož zavedajoč se dane obljube, zabrusil ženi: »Če nisi ta koj tiko, te bom mahnil med roge!«

SODOBNEJE ...

»Prisegam pri zvezdah.«
»Kaj zvezde, priseži na nekaj brez česar res ne moreš živeti.«
»Prav, prisegam pri mesečni plači.«

J. U.

odnose imamo zadovoljive in tudi z mojstri se mi zdi da ni iskati boljših odnosov.

Stanuješ v samskem domu in kakšni se ti zdijo odnosi med sostanovalci?

Tukaj se pa ne morem pohvaliti z odnosi in tudi disciplina ni na zavidljivi ravni kakor tudi ni najboljše vzdrževanje stanovanjskih stavb. Na sestanku stanovalcev sem bila izvoljena za predsednico domskih skupnosti kar pa pri takih pogojih ni ravno lahko delo saj sem včasih brez moči ker ni pravega razumevanja in sodelovanja. Tudi kot hišnik ne morem mnogo vplivati na red v bivalnih prostorih in zunanji izgled pred stavbami. Želim si da bi vsi stanovalci bili bolj odgovorni za red in zunanji izgled stanovanja saj bi to mnogo pripomoglo k boljšim odnosom in prihranilo mnogo hude krvi. Bolj bi se moral vsak zavedati da je to last nas vseh in da gredo stroški raznih

Vesti iz TOZD

Prihodi in odhodi delavcev od 1. januarja do 31. marca 1977

TOZD PARKETARNA VERD

Prišli:

Ivič Ana, Veljanovski Milica, Pranič Ankica, Cvijanič Marko, Mitrič Miroslav, Milajevič Ristana, Zarič Milanka, Rogar Milka, Delanovič Ramiza, Petrovič Anton, Štulanovič Rasima, Bilbija Jovanka, Rizvič Šerif, Draškovič Ganija, Alijačič Mehmed, Ivanovič Dragomir, Markovič Dragica, Rus Anton, Bilbija Smiljana, Hašič Ibrahim, Durič Handija, Stojankovič Vitomir, Božinovič Dušan, Kosovič Zdenka, Osmanagič Bečir, Sarajkič Rada, Šumatič Vukosava, Mustadanagič Kerida, Čošič Vlagan, Salkič Redžo, Dukič Bajero, Mlakar Marjan, Gorjanc Andrej, Selimovič Zukan, Vuleta Nedeljko, Rogar Gordana, Gajdina Ivan, Dukič Sulejman, Mijovič Mirko.

Odšli:

Ružič Silvana, Bedekovič Štefan, Perič Zoran, Bevčič Nadja, Pečanin Mehmedalija, Alijačič Hasan, Bogojevič Andža, Grom Stane, Rizvič Šerif, Osmanagič Bečir, Dormiš Bogdan, Hribar Drago, Valjanovski Milica, Lukič Dragoslava, Gabrovšek Ivanka, Pejič Doma, Mrak Milena, Peruzin Anica, Šabec Marija, Alijačič Muhmed, Tušar Ivana, Trček Ana.

TOZD TOVARNA VRAT BOROVNICA

Prišli:

Stepanovič Radojka, Potočnjak Marija, Turnbas Mirjana, Klančar Franc, Ivanovič Kata, Bedrač Mirko, Pernek Ivan, Stipančević Božena, Vrbič Zoran, Jakič Drago, Savič Džurica, Bogunovič Antonija, Mandič Miloš, Dujakovič Savica, Jakič Borka, Telban Irena, Čošič Arif, Šraj Barbara, Nikolič Milenko, Isakovič Adim, Jularič Jero, Bešič Muharem, Španič Andželko, Eljarovič Zijad, Tirič Mustafa, Mršič Lucija,

Odšli:

Milošević Džurdž, Suhadolnik Franci, Bizjak Jože, Pavlovič Anton, Lekanič Jelica, Koren Srečko, Telban Irena, Perkovič Ivanka, Šučur Savka, Drašler Vera, Debevc Vera, Kocenovič Nedo, Gal Josip, Šušak Boško, Biler Zdravko, Zorman Marjan, Kocjan Janez, Čovič Sele, Podražaj Ivan, Suhadolnik Marija, Močivnik Emil, Pavič Hasan, Milošević Djuro, Grom Marjan, Savič Djurica.

SDS SKUPNE SLUŽBE

Prišli:

Turšič Marjetka.

Odšli:

Gale Vladimir, Rotar Franc.
J. U.

tura. Morda bi se le potrkali po prsih vsi parketarji in parketarke, ter pomislili, ali je kulturno kleti na delovnem mestu. Naj le razmisli mlado bosansko dekle, če je ravnala prav, ko je poslala starejšo slovensko ženo v ..., ker jo je dotična le opozorila, da se kruha ne meče za plot.

Sedaj na koncu boste mislili, da sem tudi jaz nekulturen, ko si privoščim takih nekulturnih besed v vaš časopis pisati. Še enkrat vam povem, ni lepo kleti, še manj kruha stran metati in tudi človeka med malico ni lepo od mize pojeti, še bolj nečloveško pa je klevetati delo mojstrov in sodelavcev za njihovim hrbtom.
F. T.

Sodelovanje pevskih zborov

Večkratni pogovor o sodelovanju oziroma o skupnem nastopu moških pevskih zborov iz LIKO Parketarna Verd in Gasilski pevski zbor »Rudolf Božič« iz Radomelj se je le uredničil.

Prvič sta zbora nastopala 11. marca v Radomljah, drugi skupni nastop pa v soboto 9. aprila ob 20. uri na Vrhniki. Sprejem našega pevskega zbora je bil zelo lep in pristrčen, kar je pokazala tudi publika s svojim aplavzom, prireditelji pa so po koncertu pripravili dobro zakusko in tudi osušena grla so se dokaj močno navzlažila.

Pevski zbor »Rudolf Božič« iz Radomelj šteje 28 članov. Ustanovljen je bil na pobudo gasilskega društva in deluje že vrsto let. Njihov vodja je naš rojak Stane Habe, ki uspešno opravlja dolžnosti zborovodje.

Moški pevski zbor »PARKETARNA« Verd pa je bil ustanovljen 1973 leta na pobudo DS za proslavo 100-letnice Parketarne Verd. Zbor vodi požrtvovalni zborovodja Tone Jurjevčič. Zbor je uspešno nastopal na več samostojnih koncertih, snemanju na RTV, sodelovanju na pevskih revijah in raznih proslavah. Za letošnje leto je sprejet še obsežnejši program, poleg snemanja na RTV Ljubljana prireditev samostojnega koncerta narodnih, umetnih in tujih pesmi, gostovanje na raznih prireditvah po Sloveniji, največ priprav pa je sedaj pred gostovanjem v Italiji, kjer bomo imeli nastop pobratenemu mestu Gonars.
K. T.

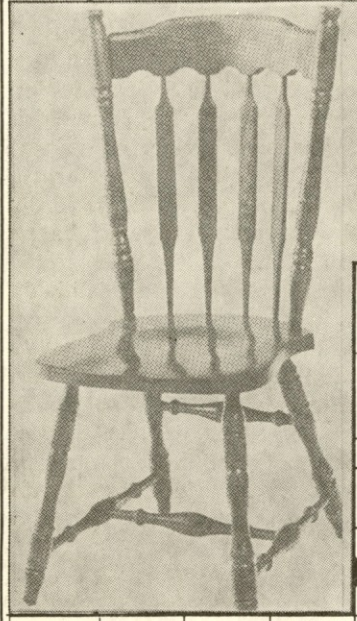

In kultura in kruh in...

Najbrž se vam bo zdelo malo čudno, da vam piše preprost dijak, ki vaš zanimiv časopis dobi preko svoje mame. Taki mulci kot sem jaz, kar rabijo denar, zato sem bil pri vas zaposlen dober mesec in priznati moram, da sem videl veliko novega, meni koristnega, a bilo je tudi precej takega, kar bi lahko odpravili in zavoljo tega sem se vam oglasil.

Ne pišem, da bi kritiziral majstre in šefe, kot je to v navadi, kajti delal sem v oddelku stolarne, kjer sem vsaj jaz imel okrog sebe dobre ljudi. Ker nisem posebno obilen, mi je bila tudi vaša malica všeč, dasiravno je tu nastajalo največ zapletov. Kadarkoli sem sedel za mizo in pospravil že polovico malice, so

me zmotile delavke, češ, da je miza zasedena. Kasneje sem ugotovil, da so to tiste, tukaj najdlje zaposlene, katerih govorenje še zdaleč ni spadalo v jedilnico, da ne govorim o njihovem mnenju do sodelavcev in mojstrov.

Drugo kar je, je v tovarni velikokrat slišati tožbe, da se mladi in stari ne razumejo dobro. Kako naj se razume mlado dekle iz Bosne, ki vzame pri malici pet kosov kruha in ga potem zunaj, vpričo priletne slovenske žene, ki se zaveda kaj je to kruh, vrže v grmovje? Ako, vedo kaj je kruh tisti, ki so občutili grozote vojne, predobro ve družina, kjer zasluži eden, kaj je to kruh. Tisto dekle ni najbrž tega še nikoli občutilo, kdove, kje je njena kul-

		VRH NAD ŠKOFJO LOKO	ISKALA	OPUS	LITER	FOSFOR	TOZD VERD		
						ŽRELO VULKANA			
					IME ČRKE NEMŠKA MARKA				
		ASSOCI- ATED PRESS		ENAKE ČRKE KUNCEV- KA					
		PRESLE- DEK							
		ILOVICE			TEBE				
	NAJETO DELO NA KMETIJI			ITALIJAN. OTOK					
SESTAVIL SUSMAN JAKOB	TOZD BOROV- NICA	ČUSTVENE	NUMERO		BARVA IGRALNE KARTE			STOL TIP 23	
PREPROGA					LJUDSKA REPubL.	POLMER		PROGA	
					DRAGI KAMNI	10 in 7. ČRKA			
OMEMBA				ŠMUČAR PAŠOVIČ				DEL KLOPI	
H ₂ O				MESTO V IZRAELU				LIRA POJAV PR GORENJJU (dvojina)	JOD TOVARNA OROŽJA
PIANIST BERTON- CELJ			PREBIVA- LKA DAKARJA	AMPER	DUŠIK DEL ROVA	KESANJE	RIMSKA 1.	OSEBNI ZAI MEK PREBIV. TRENTE	
ARABSKO MESTO				UKANA			MED		
GLASBENI ZNAK				POJAV NA DREVJU ZAČETEK			STREHA		
DODATEK				TUJE ŽENSKO IME	ŠAMPION		ŠPRANJA SKI SPUST		
SLEPARITI					VRSTA BACILA	OSEBNI ZAI MEK	ARABSKI POLOTOK		
18 in 13. ČRKA			KOŠARK. TRENER ŽERAVICA AMERICIJ				METER	SUROVINA ZA SLADKOR KA	
GRŠKI PESNIK							TRIKI		
VEZANO NA TEMO							MERA ZA ZLATO		

UREDNIŠKI ODBOR: NAŠE DELO, glasilo delovne skupnosti Lesnoindustrijski kombinat »LIKO« Vrh-
nika, ureja uredniški odbor: Janez USENIK (odgovorni urednik), Miroslav Hanžel, Stane Knapič, inž. Franc
Lenaršič, Cvetka Mazi, Franjo Modrijan, Janez Nagode, Rado Ogrin, Matija Pečkaj, Alojz Sajovec, Jakob
Susman, Stane Urh — Naslov uredništva: Lesnoindustrijski kombinat »LIKO« Vrhnika, Cankarjev trg 4,
Vrhnika — Tiska Železniška tiskarna v Ljubljani